

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไปนี้ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับวินัยนักเรียน
 - 1.1 ความหมายของวินัย
 - 1.2 ความหมายของวินัยนักเรียน
 - 1.3 ความสำคัญของวินัยนักเรียน
 - 1.4 ประเภทของวินัย
 - 1.5 คุณลักษณะของผู้มีวินัย
 - 1.6 สาเหตุการขาดวินัย
 - 1.7 คุณค่าและประโยชน์ของควมมีวินัย
 - 1.8 ทฤษฎีเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน
2. การพัฒนาวินัยนักเรียน
3. แนวทางที่ใช้ในการดำเนินงานการพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน
 - 3.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 3.2 กิจกรรมพัฒนาวินัยนักเรียน
 - 3.3 การนิเทศติดตามผล
4. วิธีการติดตามประเมินผลการพัฒนาวินัยนักเรียน
5. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 - 5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
 - 5.2 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 - 5.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
6. บริบทของโรงเรียนบ้านหนองแปน
 - 6.1 ข้อมูลทั่วไป

- 6.2 บริบทเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาความมีวินัยของนักเรียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 7.1 งานวิจัยในประเทศ
- 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความรู้เกี่ยวกับวินัยนักเรียน

การพัฒนาวินัยนักเรียน สถานศึกษาต่างๆ ถือเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด เพราะจะช่วยสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ โดยการมุ่งพัฒนานักเรียน ให้มีความสมดุล ทั้งด้านปัญญา จิตใจ และสังคม เป็นผู้รู้จักคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผลทาง วิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอดรักการเรียนรู้ รู้วิธีการแก้ปัญหา และสามารถเรียนรู้ได้ ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาตน รู้จักพัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคมดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.1 ความหมายของวินัย

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย นับว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยเป็น สิ่งสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโรงเรียนจึง ต้องแนะนำแนวทางให้นักเรียนสามารถประพฤติตนให้เป็นผู้มีวินัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการ มีวินัยในตนเองซึ่งถือว่าเป็นยอดปรารถนาของคน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย เกี่ยวกับคำว่าวินัยดังนี้

พิชิต บุญสาร (2550, หน้า 18) กล่าวว่า วินัย หมายถึง ระเบียบแบบ แขนข้อบังคับที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคคลในสังคม เป็นสิ่ง ควบคุมให้บุคคลอยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความเรียบร้อย ความสงบสุข ของสังคม

พัชรินทร์ จันทรดาประดิษฐ์ (2553, หน้า 23) สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อให้บุคคลประพฤติ ปฏิบัติในการ ดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข และเป็นระเบียบในสังคม วินัยจึง เป็นสิ่งจำเป็นที่ใช้ควบคุมให้คนเราใช้ความรู้ ความสามารถไปในทางที่ถูกที่ควร คือทำคน ให้เป็นคนนั่นเอง

ชูชัย อาจิวชัย (2553, หน้า 18) สรุปความหมายของวินัยได้ว่า

หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และบุคลิกภาพให้เป็นที่น่าปรารถนาของสังคม วินัยที่ดี คือ การที่บุคคลรู้จักการปกครองตนเอง และการกระทำตามระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ด้วยความสมัครใจ เพราะได้เห็นคุณค่าว่า การปฏิบัติตามระเบียบนั้นจะนำมาซึ่งความมีระเบียบและความสงบสุขในสังคม

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 19)

ให้ความหมาย การมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม และผู้มีวินัย คือ ผู้ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

เพชรยุพา สุริยะกาญจน์ (2553, หน้า 21) สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง กฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับที่สังคมหรือบุคคลกำหนดขึ้นอย่างสอดคล้องกัน และเมื่อปฏิบัติร่วมกันแล้วจะนำมาซึ่งความสันติสุข

คมศิลป์ วงศ์พรหมษา (2554, หน้า 21) กล่าวโดยสรุปวินัย หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ หรือบังคับพฤติกรรมของตนเอง ให้เชื่อฟัง และประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนอันดั่งงามต่างๆ ที่สังคมยอมรับโดยตนเองมองเห็นคุณค่าที่จะกระทำ เพื่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

จากความหมายของวินัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ หรือข้อตกลงของสังคมที่กำหนดขึ้นเป็นข้อปฏิบัติร่วมกัน เพื่อความสงบสุขของตนเองและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ดังนั้นการเสริมสร้างวินัยนักเรียนจึงครอบคลุมถึงการเสริมสร้างให้นักเรียนมีความประพฤติ ปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความหมายของวินัยนักเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่า วินัยนักเรียน ดังนี้

กิติ เตชะนอก (2548, หน้า 12) วินัยนักเรียน หมายถึง ความ

ประพุดิของนักเรียนโดยนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน นอกจากนี้ยังให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเองเห็นพ้องกับข้อบังคับที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยอันจะนำมาซึ่งความเสมอภาค และเกิดความสันติสุขของสมาชิกในโรงเรียน

พิชิต บุญสาร (2550, หน้า 18) กล่าวว่า วินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ ที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคคลในสังคม เป็นสิ่งที่ควบคุมให้บุคคลอยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความเรียบร้อย ความสงบสุขของสังคม

มารศรี กลางประพันธ์ (2550, หน้า 319) กล่าวว่า วินัย หมายถึง ความสามารถของคนในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม ให้อยู่ในกฎระเบียบข้อบังคับ ปฏิบัติตนตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม ตรงต่อเวลา เคารพในสิทธิของผู้อื่นไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น มีค่านิยมที่ดีงาม เชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ และมีความอดทน

นิ่มนวล ทองผล (2552, หน้า 10) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตนอยู่ในกฎ ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ เพื่อเป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตนตามที่สังคมกำหนด เพื่อให้เกิดความสงบสุขต่อตนเอง สังคม ชุมชน และประเทศชาติ

วิทยา จิตเงิน (2552, หน้า 9) กล่าวว่า วินัยนักเรียน หมายถึง การที่นักเรียนได้แสดงออกทางกายและจิตสำนึกที่อยู่ในจิตใจ ในการที่จะประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควรเหมาะสมกับตนเอง สังคมส่วนรวมและเกิดผลมีความสุขต่อการปฏิบัตินั้น

อดุลย์ ว่องไว (2552, หน้า 17) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของกลุ่มคนเพื่อให้การอยู่รวมกันในสังคมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและวินัยในแต่ละสังคมย่อมมีความแตกต่างกันออกไป แต่เป้าหมายสูงสุดของวินัยเพื่อความสงบสุขของสังคมนั้นเอง จึงนับได้ว่าวินัยเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมอย่างยิ่ง

ชูชัย อาจวิชัย (2553, หน้า 18) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และบุคลิกภาพ ให้เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม วินัยที่ดี คือ การที่บุคคลรู้จักการปกครองตนเอง และกระทำตามระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ด้วยความสมัครใจ เพราะได้เห็นคุณค่าว่าการปฏิบัติตามระเบียบนั้นจะนำมาซึ่งความมีระเบียบและความสงบสุขในสังคม

พัชรินทร์ จันทร์ดาประดิษฐ์ (2553, หน้า 23) กล่าวว่า วินัย

หมายถึง ระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อให้บุคคลประพฤติ ปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกันเพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข และความเป็นระเบียบของสังคม วินัยจึงเป็นสิ่งที่ใช้ควบคุม ให้คนเราใช้ความรู้ ความสามารถในทางที่ถูกที่ควร คือทำคนให้เป็นคน

ภักดีวิชา เริ่มรักษ์ (2553, หน้า 19) กล่าวว่า วินัย หมายถึง กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับที่ทางสังคม หรือบุคคลกำหนดขึ้น อยู่บนพื้นฐานความพึงพอใจของทุกคนในสังคม ซึ่งถ้าบุคคลใดประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม ด้วยการคิดตัดสินใจเลือกกระทำโดยตามจิตสำนึกของตนเพราะเกิดจากการรับรู้และตระหนักถึงระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงภายในบ้าน โรงเรียน ชุมชน และสังคม กฎหมายและศีลธรรมที่ตนควรปฏิบัติก็จะพัฒนาจนกลายเป็นวินัยในตนเอง

จากการศึกษาของคำว่าวินัยนักเรียน ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า “วินัยนักเรียน” หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.3 ความสำคัญของวินัยนักเรียน

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 3 - 20) ได้เห็นความสำคัญของความมีระเบียบวินัย จึงได้บรรจุเข้าไว้ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ข้อที่ 3 จากทั้งหมด 8 ข้อ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

ระเบียบวินัยของนักเรียนอยู่ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อที่ 3 มีวินัย ซึ่งมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น มี ตัวชี้ 1 ตัวชี้วัด คือ

1. ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม มีพฤติกรรมบ่งชี้ 2 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ คือ

1.1 ปฏิบัติตน ตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของ
ครอบครัว โรงเรียนและสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

1.2 ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน
และรับผิดชอบในการทำงาน

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาและนักบริหารการศึกษาได้กล่าวถึง
ความสำคัญของการมีระเบียบวินัยไว้ดังนี้

จันจิรา อินตะยะ (ออนไลน์, 2548, ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่า
วินัยมีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางยุคกระแสบริโภคนิยม คนที่มีวินัย
ในตนเองจะเป็นคนที่รู้จักตนเอง สามารถควบคุมตนเองมิให้ทำผิดกฎ ระเบียบ ที่สังคมได้
กำหนดไว้ กลายเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ และที่สำคัญเป็นคนที่ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม
ได้อีกด้วยวินัยที่ดีจะต้องมาจากจิตสำนึกของแต่ละคน ให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม
โดยมีต้องมิกฎเกณฑ์ใดๆ มาบังคับ

อรุณี ถนัดคำ (2551, หน้า 11) กล่าวว่าความสำคัญของวินัย คือ
วินัยช่วยเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดความรู้สึกสำนึกและความเคยชินที่จะประพฤติ
ปฏิบัติตนไปในทางที่ดีงาม เป็นมาตรฐานระหว่างความประพฤติของกลุ่มบุคคล
ผู้ปฏิบัติงานในองค์การ

ปัทมา ผาดจันทิก (ออนไลน์, 2553, หน้า 6) ได้อธิบายถึง
ความสำคัญของการมีวินัยการสร้างวินัยในชีวิตและการทำงานมีความจำเป็นและสำคัญ
เพราะการมีวินัยเป็นรากฐานของพฤติกรรมที่ถูกต้อง สิ่งที่จะช่วยให้คนเรามีวินัยที่ดีงามมี
หลายลักษณะ ได้แก่ ระเบียบ กำหนด ข้อปฏิบัติ ข้อบังคับ ตลอดจนกฎหมายและศีลธรรม
สิ่งเหล่านี้มี วัตถุประสงค์ที่จะควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในแนวทางที่
พึงประสงค์ในทางที่ดีงาม ดังนั้นทุกคนจึงควรตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นของ
การมีวินัย โดยถือปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ถือว่าเป็นหัวใจของการแสดงออกทาง
คุณธรรมที่สำคัญ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) เป็นกระบวนการที่ค้นหา
ความรู้ความจริงหรือองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ดำเนินงานโดยคณะนักวิจัยที่บุคคลผู้
ปฏิบัติหรือดำเนินงานตามบทบาทหรือหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานหรือองค์กร โดยมี
วัตถุประสงค์หลักเพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหา ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน
ต่างๆ ในหน่วยงานหรือองค์กรได้อย่างทันต่อปรากฏการณ์ โดยสอดคล้องกับสภาพ

ลักษณะและเงื่อนไขของปัญหาที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขหรือคุณภาพของการปฏิบัติงาน กลมกลืนกับโครงสร้างการบริหารงานและบริบททางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมที่ แวดล้อม ในเฉพาะแต่ละสถานที่และแต่ละเวลา และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ร่วมกันขององค์กร

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกคนที่เข้า มามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หรือ ลงมือทำปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อการป้องกันหรือการแก้ปัญหา ปรับปรุงหรือพัฒนา ปฏิบัติงานตามบทบาทหรือหน้าที่ของผู้ปฏิบัติการในองค์กร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งต่างๆ ตามความต้องการจำเป็นของหน่วยงานหรือองค์กร โดย ผู้มีประสบการณ์เป็นผู้แนะนำหรือช่วยเหลือ

การนิเทศติดตาม เป็นการปฏิบัติงานระหว่างผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศ โดยมิวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบ ติดตาม แนะนำ หรือช่วยเหลือในการ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหา ปรับปรุงหรือพัฒนาปฏิบัติงานตามบทบาทหรือหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ การในองค์กร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งต่างๆ ตามความต้องการ หรือจำเป็นของหน่วยงานหรือองค์กร

โดยสรุปแล้ววินัยมีความสำคัญ เนื่องจากการสร้างวินัยในชีวิตและการ ทำงานมีความจำเป็นและสำคัญ เพราะการมีวินัยเป็นรากฐานของพฤติกรรมที่ถูกต้องสิ่งที่ ช่วยให้คนเรามีวินัยที่ดียิ่งมีหลายลักษณะ ได้แก่ ระเบียบ กำหนด ข้อปฏิบัติ ข้อบังคับ ตลอดจนกฎหมายและศีลธรรม สิ่งเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์ในทางที่ดีงาม ดังนั้นทุกคนจึงควรตระหนักในความสำคัญ และความจำเป็นของการมีวินัย โดยถือปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ถือว่าเป็นหัวใจของการ แสดงออกทางคุณธรรมที่สำคัญ

1.4 ประเภทของวินัย

มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทของระเบียบ วินัย ออกเป็นดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2542, หน้า 153 – 154) ได้จัดแบ่งประเภทวินัยไว้

3 ประเภท คือ

1. วินัยเฉียบขาดแบบทหาร คือ การใช้ความกลัวเป็นเครื่องมือ

นักเรียนทำดีเพราะกลัวโดนลงโทษ วินัยชนิดนี้ ตรงกับคำสุภาษิตว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ซึ่งเมื่อนักเรียนทำดีจนเป็นนิสัยแล้วต่อไปในภายหน้าจะติดนิสัยไม่ทำชั่ว แต่ก็ไม่มีผู้เห็นด้วยอ้างว่าผิดหลักประชาธิปไตย

2. วินัยแบบดำเนินการให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน แนวคิดนี้ถือว่าเมื่อนักเรียนได้ทำสิ่งที่ตนสนใจแล้วปัญหาเรื่องวินัยก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่โรงเรียนจะใช้เพื่อแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน

3. วินัยที่เกิดจากความรับผิดชอบและเกียรติของคน มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีความประพฤติดี โดยพยายามให้นักเรียนนับถือในเกียรติของตนและรู้จักรับผิดชอบต่อการรักษาเกียรตินั้น

ธิติมา จักรเพชร (2544, หน้า 9) แบ่งวินัยเป็น 2 ประเภท คือ

1. วินัยในตนเอง (Self – discipline) หมายถึง กระบวนการ หรือวิธีการที่ปฏิบัติ เพื่อบังคับตนเองให้ปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองแล้วก็จะลดปัญหาในด้านการปกครองนักเรียนได้อย่างมาก โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกข้อบังคับระเบียบ การควบคุม ให้มากมายและการปกครองก็จะสะดวกสบาย เพราะตนเองจะต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ

2. วินัยเพื่อส่วนรวมหรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (Exothermal Authority Discipline) หมายถึง วินัยที่ออกมาจากอำนาจภายนอก เพื่อบังคับให้ส่วนรวมปฏิบัติตาม ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น วินัยส่วนรวมนี้ จะต้องตั้งเกณฑ์เป็นแนวทางกลางๆ ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้ เช่น วินัยในการแต่งกาย วินัยในการทำความเคารพ ซึ่งมีข้อดี คือ

2.1 สามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกันให้อยู่ในระดับที่ดีและควรส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

2.2 รู้จักดำเนินงานอย่างได้ผลแก่ส่วนรวม

2.3 สามารถควบคุมตนเองได้เป็นไปตามความต้องการ และข้อตกลงของสังคม

2.4 สามารถดำเนินงานเป็นหมู่คณะ โดยมีคณะดำเนินงาน ซึ่งคณะกรรมการจะต้องเป็นผู้มีวินัยที่ดี จึงจะทำงานของหมู่คณะได้สำเร็จ

จุฑาทาเทพย์ จิตคติ (2552, หน้า 12) กล่าวว่า วินัยแบ่งเป็น 2

ประเภท คือ วินัยในตนเอง ซึ่งเป็นจิตสำนึกภายในของตนเองสามารถควบคุมจิตใจและพฤติกรรมของตนเองได้ และวินัยทางสังคม ซึ่งเป็นวินัยที่เกิดจากการควบคุมอำนาจจากภายนอกส่งผลต่อการควบคุมจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคล เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย เป็นต้น

จากเอกสารที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วินัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. วินัยในตนเอง ซึ่งเป็นจิตสำนึกภายในของตนเองทำให้สามารถคุมจิตใจและพฤติกรรมของตนเองได้ วินัยในตนเองเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการควบคุมตนเองทั้งด้านอารมณ์และพฤติกรรมให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนได้ในทางที่ถูกต้อง โดยไม่มีใครบังคับและไม่ได้เกิดจากกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของสังคม แต่เกิดจากตนเองที่เห็นคุณค่าในการกระทำ และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและสังคม บุคคลที่มีวินัยในตนเองย่อมเป็นประโยชน์ต่อตนเองทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2. วินัยทางสังคม ซึ่งเป็นวินัยที่เกิดจากการควบคุมของอำนาจจากภายนอกส่งผลต่อการควบคุมจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคลซึ่งกระทบต่อสังคมที่อาศัย เช่น การประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย เป็นต้น

1.5 คุณลักษณะของผู้มีวินัย

วินัยเป็นข้อใช้ปฏิบัติควบคุมประพฤติของคน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบของสังคม ดังนั้น ระเบียบวินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ มีผู้เสนอถึงลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองไว้หลายท่านพอสรุปได้ดังนี้

นอคุณ กันยาสนธิ (2548, หน้า 11) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้มีวินัย ดังนี้

1. สามารถควบคุมตนเองทางกาย วาจา ใจ รักความจริงไม่พูดปด
2. สามารถพึ่งตนเอง เช่น การรับผิดชอบในกิจวัตรประจำวัน
3. สามารถทำกิจกรรมหรืองานที่ทำให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง
4. สามารถจัดเก็บสิ่งของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
5. รู้จักรักษาสິงของตนเองและผู้อื่น
6. มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
7. ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาได้อย่างถูกต้อง
8. แสดงความคิดเห็นของตนเอง อีกทั้งฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

9. เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้มีวินัยในตนเองมี พฤติกรรมการแสดงออกดังนี้ มีความตรงต่อเวลา เคารพสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ของสังคม ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต กล้าคิด กล้าทำ ไม่กังวลใจ มีความ ชัยนหมั่นเพียรรู้จักเสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และยอมรับการกระทำของตนเอง

1.6 สาเหตุการขาดวินัย

สาเหตุของนักเรียนที่ขาดวินัย มีสาเหตุมาจากเรื่องต่างๆ ทั้งจากตัวเอง สภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่นๆ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้พบสาเหตุที่นักเรียนขาดวินัย ดังต่อไปนี้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2547, หน้า 202 – 203) ได้กล่าวถึง สาเหตุ ในการขาดระเบียบวินัยนักเรียนมีสาเหตุมาจากเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง เช่น ร่างกายผิดปกติ ความพิการ สุขภาพ อ่อนแอขาดความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่ตลอดจนมีสติปัญญาไม่ดี เป็นต้น
2. เกี่ยวกับเพื่อน เช่น เพื่อนชักชวนกันก่อวิวาท หรือสร้าง บรรยากาศตึงเครียดขึ้นในโรงเรียน
3. เกี่ยวกับครู เช่น ทศนคติของครูที่มีต่อนักเรียน ซึ่งอาจเป็นไปได้ ในทางไม่ดี วิธีการสอนของครู อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมไม่ดี กฎระเบียบของโรงเรียน เป็นต้น
4. เกี่ยวกับทางบ้านหรือสิ่งแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ เช่น ทางบ้าน ที่มีบ้านภูมิหลังไม่ดี สังคมรอบๆ บ้านไม่ดีทำให้เด็กพลอยไม่ดีไปด้วย เป็นต้น
5. สภาพสังคมโดยส่วนรวมของบ้านเมืองอยู่สภาพไม่ดี ก็มีส่วนทำ ให้นักเรียนพลอยไม่ดี ขาดวินัยไปด้วย

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สาเหตุของปัญหาด้านวินัยนักเรียนอาจ เกิดจากนักเรียนเอง อันเกิดจากร่างกายผิดปกติ ความพิการ สุขภาพอ่อนแอ ขาดความ อบอุ่น ขาดการเอาใจใส่ตลอดจนมีสติปัญญาไม่ดี สาเหตุจากทางบ้านที่มีภูมิหลังไม่ดี สังคมรอบๆ บ้านไม่ดี สาเหตุจากเพื่อนชักชวนกัน ก่อการวิวาท และสาเหตุมาจากสภาพ สังคมเมืองอยู่ในสภาพไม่ดี ทำให้เด็กเกิดการลอกเลียนแบบ และพลอยไม่ดีไปด้วย

วิทยา จิตเงิน (2552, หน้า 11) สาเหตุที่นักเรียนขาดระเบียบวินัย

คือ ตัวนักเรียนเองที่ไม่พัฒนาตนไปในทางที่ถูกที่ควร มีสภาพความไม่พร้อมของครอบครัว ครู ไม่เอาใจใส่ ได้รับความกดดันจากสภาพแวดล้อมต่างๆ และเพื่อนฝูงที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ ถ้าผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักในปัญหาด้านความมีวินัย แล้วพยายามแก้ไขพัฒนา ก็จะทำให้การเสริมสร้างวินัยนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สาเหตุที่นักเรียนขาดระเบียบวินัยหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้น มีสาเหตุด้วยกันหลายประการ คือ สาเหตุที่เกิดจากตัวนักเรียน สาเหตุที่เกิดจากครู สาเหตุจากเพื่อนหรือแม้แต่กระทั่งสาเหตุจากสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ควรได้รับการแก้ไขพัฒนาเสริมสร้างระเบียบวินัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.7 คุณค่าและประโยชน์ของความมีวินัย

บุคคลที่มีวินัยนั้น จะรู้จักรักษาระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และควบคุมตนเองให้แสดงพฤติกรรมที่สังคมต้องการ ทำให้สังคมมีแต่ความสุข ซึ่งประโยชน์ของความมีวินัย นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

ชุมพร ศรีปัญญาสุวิทย์ (2547, หน้า 10) มีความเห็นว่า ถ้าเด็กมีวินัยแล้วก็จะเกิดผลดีแก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ เพราะว่า

1. วินัย ทำให้ผู้ที่รักษาเป็นคนดีขึ้น
2. วินัย เป็นเครื่องวัดความดีของตน
3. วินัย เป็นเครื่องแสดงความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. วินัย ทำให้ผู้ที่รักษามีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น
5. วินัย ทำให้ผู้ที่รักษาสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี
6. วินัย ทำให้ผู้ที่รักษาประพฤติปฏิบัติตนเองได้ถูกต้องเหมาะสม
7. วินัย ทำให้ผู้ที่รักษาเป็นที่น่ารัก น่ายกย่อง น่านับถือ และนำ

สรรเสริญมากขึ้น

8. วินัย ทำให้ผู้ที่รักษาอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข
9. วินัย ทำให้ผู้ที่รักษามีความเจริญก้าวหน้า

จะเห็นได้ว่า ความมีวินัยมีประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม วินัยทำให้ตนเองสามารถควบคุมจิตใจ ควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในกรอบแห่งความดีตามที่ตนเองและสังคมคาดหวังได้เป็นอย่างดี ทำให้บุคคลสามารถพัฒนา

ตนเอง และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสงบสุข และเจริญรุ่งเรือง

1.8 ทฤษฎีของการเกิดวินัย

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อการพัฒนาวินัยในนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการแต่งกาย และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีแนวคิดทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน ดังต่อไปนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2545, หน้า 58 – 71 อ้างถึงใน ยาเป็น เรื่องจรรยาครู, 2553, ออนไลน์, ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่าทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง โดยยึดแนวทางทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของเมาเรอร์ (Mowrer) ว่าด้วยการกำหนดของการควบคุมตนเองหรือการมีวินัยในตนเอง และทฤษฎีของเพคและเฮวิชเฮสต์ (Peck and Havighurst) ว่าด้วยการพัฒนาแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเอง โดยยึดการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกเป็นหลัก มีหลักการดังนี้

1. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mowrer) การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาทั้งหลายเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมาสิ่งสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเอง หรือความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น ซึ่งเมาเรอร์ (Mowrer) ได้อธิบายว่าทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยที่การเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพ อันเหมาะสมเท่านั้น การเรียนรู้ของเด็กทารกหรือเด็กนี้จะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1.1 บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของทารกหรือเด็ก คือ บิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูซึ่งเป็นผู้ที่มารับความต้องการของทารก เช่น ทิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ ขุกกัตุก็มีผู้ปัดให้ ฯลฯ เมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการก็จะรู้สึกสบายพอใจและมีความสุข ความรู้สึกของทารกนี้จะรุนแรงมาก และติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการจนรู้สึกสบายพอใจและมีความสุขนั้น สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์อยู่เสมอทุกครั้งก็คือการปรากฏตัวของบิดา มารดาหรือผู้เลี้ยงดูในขณะที่มาปรนนิบัติเด็ก การบำบัดความต้องการของตนกับบิดา มารดาหรือผู้เลี้ยงดูเป็นสิ่งที่ควบคู่กันเสมอในการรับรู้ของเด็กจึงถ่ายทอดมายังบิดามารดา ทำให้การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตนซึ่ง เมาเรอร์ (Mowrer) เชื่อว่าการรัก

และพอใจบิดามารดานั้นจะต้องเกิดจากการเรียนรู้เช่นนี้ โดยที่ความสุขความพอใจที่ได้รับ การบำบัดต้องมาก่อน ถ้าไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้ในเด็ก เช่น เมื่อหิวก็ไม่ได้กินหรือเมื่อกินยาม ไม่หิว เด็กก็จะไม่เกิดความพอใจ เด็กก็จะไม่มีรากฐานในการที่จะเรียนรู้ที่จะรักและพอใจ บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตน นั่นก็คือ บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้เริ่มแรกของทารกหรือ เด็ก ก็คือผู้เลี้ยงดูเด็ก ซึ่งอาจจะเป็นบิดามารดาหรือผู้อื่นก็ได้

1.2 ความรักและความผูกพันของเด็กนำไปสู่การปฏิบัติตาม คำอบรมสั่งสอนหรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจ กล่าวคือ จากความรักและพอใจ ของเด็กที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู จึงทำให้เมื่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูมีการอบรม สั่งสอนเด็ก หรือมีการกระทำหรือพูดจาอย่างไร เด็กก็จะเกิดการทำตาม หรือเลียนแบบ คำพูด หรือการกระทำตามที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูสั่งสอน หรือตามที่ได้รับบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูกระทำซึ่งการกระทำของเด็กเช่นนี้จะทำให้เขาเกิดความสุข ความพอใจได้เอง อันเป็นลักษณะการให้รางวัลและชมเชยตนเอง โดยบุคคลไม่ได้หวังผลจากภายนอก การเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนของเด็กจะทำทั้งทางที่ดีและไม่ดีเท่าๆ กัน トラบเท่าที่ลักษณะนั้น เป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นผู้เลี้ยงดูสูบบุหรี่เสมอ เมื่อเด็กสูบบุหรี่ บ้างก็จะมีมีความสุขความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมอราเรอร์ (Mowrer) เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึง การบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่อายุประมาณ 8 -10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะ ทางจิตอย่างสมบูรณ์ จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัว ในการมี ความรักและในการมีอารมณ์ต่างๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุม ตนเองก็เพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารกจึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ ในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจ กลายเป็นอาชญากรเรื้อรัง หมดโอกาสที่จะแก้ไขดังนั้น จากทฤษฎีของเมอราเรอร์ (Mowrer) การเกิดวินัยในตนเองจนเป็นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดู ในวัยทารกอย่างมีความสุข ความอบอุ่นและผ่านการอบรมสั่งสอน หรือการเลียนแบบที่ดี งามจากผู้เลี้ยงดูตนเอง จึงจะพัฒนาเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผลของบุคคลนั้น

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือความมีวินัยในตนเองของ

เพค และแฮวิคเฮิสต์ (Peck and Havighurst) เชื่อว่าการควบคุมของอีโก (Ego-control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก (Super Ego-control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผลนักทฤษฎีทั้งสองเห็นว่าพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในบุคคลจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และบุคคลแต่ละคนจะมีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในระดับที่ไม่เท่ากัน อันเนื่องมาจากการได้รับความรู้ทางจริยศึกษาที่ทำให้ทราบถึงผลที่จะเกิดจากการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ในแต่ละบุคคลจะมีระดับไม่เท่ากัน ซึ่งจะส่งผลไปยังความมีวินัยในตนเองหรือการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่ต่างระดับกัน ดังนั้น นักทฤษฎีทั้งสองจึงได้จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้คือ

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม (amoral person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่น้อยมาก โดยบุคคลจะเป็นผู้ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว โดยที่ไม่เรียนรู้ที่จะให้แก่ผู้อื่น เป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และจะกระทำการต่างๆ อย่างไม่ไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้ถูกควบคุมโดยความเห็นแก่ตัวของตนเอง และเป็นผู้ที่ขาดความมีวินัยในตนเองหรือมีน้อยมาก

2.2 พวกเอาแต่ได้ (expedient person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกน้อยแต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมีมากขึ้น แต่ก็ยังจัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลประเภทนี้จะยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลได้ของ ตนเองเป็นคนที่ไม่จริงจังจะยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจ ถ้าจะทำให้เขาได้รับผลที่ต้องการได้เป็นผู้ที่มีความมีวินัยในตนเองน้อย ลักษณะนี้จะปรากฏตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น และในคนบางประเภทจะติดตัวไปจนตลอดชีวิต

2.3 พวกคล้อยตาม (conforming person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกน้อยเหมือนคน 2 ประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมากกว่า คือ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ต้องไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่ม เป็นผู้ที่มีความมีวินัยในตนเองระดับปานกลางแต่ไม่แน่นอน

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (irrational conscientious person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกในระดับปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมาก จนเป็นผู้ที่ยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมทางสังคมเข้าไป เป็นลักษณะของตนเอง จะเป็นผู้ที่ทำตามกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างยึดมั่นและมีศรัทธา เป็นผู้ที่ถูกควบคุมโดยค่านิยมและปทัสสถานของสังคมเป็น ผู้ที่มีความมีวินัยในตนเองค่อนข้างมาก แต่ยังไม่

สมบุรณ์บุคคลประเภทนี้จะทำตามกฎอย่างเคร่งครัด โดยเห็นว่ากฎเกณฑ์นั้นเป็นของ คักดีลิสท์ แม้จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้อื่นก็ไม่สนใจบุคคลประเภทนี้จะเป็นหลักของ ชุมชน เพราะมีความมั่นคงในความเชื่อและการกระทำคนอื่นเห็นได้ง่ายแต่การขาดความ ยึดหยุ่นอย่างมีเหตุผลของคนประเภทนี้ จึงยังเป็นคนประเภทที่ไม่สมบุรณ์ทางจริยธรรม

2.5 พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (rational altruistic person)

คือ บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกมาก และพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกก็มากด้วย จนเกิด สมดุลระหว่างการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผลโดยเห็นแก่ ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลัก บุคคลประเภทนี้มีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผล มิได้ตก อยู่ในอิทธิพลของกลุ่มในสังคม หรืออยู่ใต้อิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล เป็นผู้มีวินัยในตนเองสูงมาก จะเป็นผู้ที่ตระหนักถึงผลของการกระทำของตนต่อผู้อื่น ก่อนจะทำอะไรต้องพิจารณาอย่างมีเหตุผลเพื่อผู้อื่นพร้อมที่จะร่วมมือกับสังคม มีความ รับผิดชอบและให้ความเคารพเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป มีความต้องการที่จะเสียสละและเห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้มีไม่มากนักในแต่ละสังคม แต่นักทฤษฎีทั้งสองเชื่อ ว่าเป็นบุคลิกภาพที่พัฒนาถึงขีดสูงสุดของมนุษย์

ดังนั้น จากทฤษฎีของเมาเรอร์ (Mowrer) การเกิดวินัยในตนเอง และ ทฤษฎีของเพคและเฮวิชเฮสต์ (Peck and Havighurst) ว่าด้วยการพัฒนาแรงจูงใจทาง จริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเอง นั้นจะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดูในวัยทารกอย่างมี ความสุข ความอบอุ่น และผ่านการอบรมสั่งสอน หรือการเลียนแบบที่ดึงมาจากผู้เลี้ยงดู ตนเอง จึงจะพัฒนามาเป็นลักษณะเด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และกลายเป็น พฤติกรรมที่ถูกต้อง มีเหตุผลของบุคคลนั้นได้นำเสนอถึง ทักษะและพฤติกรรมที่แสดงถึง การมีวินัยในตนเองประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

1. ตรงต่อเวลา พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ ปฏิบัติงานทันเวลากำหนด
2. วางแผนในการใช้เวลาในการทำงานและการดำเนินชีวิต

พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ แบ่งเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมดำเนินชีวิตประจำวัน

3. ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของหมู่คณะ และเคารพกติกาของสังคม
 พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ เคารพกฎหมายบ้านเมือง กฎจราจร ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม

4. รู้จักประเมินตนเอง พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ บอกข้อดีข้อเสียใน การทำงาน

5. ประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ แสดงมารยาทได้ถูกต้องตามกาลเทศะอย่างสม่ำเสมอ

6. ชื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ ไม่พูดเท็จ แอบอ้างหรือนำของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

พรชัย ภาพันธ์ (2546, หน้า 72) ได้กล่าวถึง หลักในการพัฒนาและวิธีการปลูกฝังจริยธรรมในเด็ก และบรรยากาศทางสังคมในโรงเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรม ดังนี้

1. หลักในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
2. มุ่งการป้องกันมากกว่าการแก้ไข
3. พัฒนาตามที่ขาดและตามวัย
4. พัฒนาแบบไม่จืดจางมากกว่าจืดจาง
5. ผู้พัฒนาควรมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ถูกพัฒนา
6. คำนึงถึงบริบทของผู้ถูกพัฒนา
7. พัฒนาให้ครบขั้นตอน

โดย พรชัย ภาพันธ์ (2546, หน้า 72 - 73) ได้นำเสนอต่อไปว่าวิธีการปลูกฝังจริยธรรมในเด็กครูที่จะอบรมสั่งสอนทางจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนได้อย่างดีนั้น ครูต้องเป็นผู้ที่รักเด็กและเด็กรักพอใจครู นอกจากนั้นครูจะต้องเป็นผู้มีจริยธรรมสูง ที่สำคัญครูต้องรู้วิธีการอบรมสั่งสอนปลูกฝังจริยธรรมเด็กที่ถูกต้อง ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับเด็ก ทำให้เด็กมีความไว้วางใจในตัวครู ให้ความรักเด็กอย่างจริงใจในตัวครู เลือกว่าจะให้รางวัลพฤติกรรมดีของเด็กมากกว่าคอยจับผิดลงโทษ เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีควรเสริมแรงและให้ความสนใจในพฤติกรรมนั้นทันที ครูต้องพร้อมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
2. การให้รางวัล เมื่อเด็กทำดีเปรียบเสมือนใส่ปุ๋ยต้นไม้ ขณะที่ยังเล็กอยู่เมื่อเติบโตแข็งแรง ความต้องการปุ๋ยจะลดลงและสามารถยืนอยู่ได้
3. การลงโทษ ต้องให้เด็กยอมรับพร้อมที่จะรับการลงโทษ ครูต้องใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งให้เห็นความผิดที่เกิดขึ้น
4. ครูต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ครูสอนอย่างหนึ่งแต่กลับกระทำอีกอย่างหนึ่ง ทำให้เด็กเกิดความสับสน
5. ควบคุมโดยการป้องกันมากกว่าคอยจับผิด

6. ครูควรให้เด็กได้ตัดสินใจด้วยตนเอง พร้อมทั้งจะให้คำแนะนำ กระตุ้นให้ปรับพฤติกรรม
7. บรรยากาศทางสังคมในโรงเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรม
8. สภาพแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน สามารถพัฒนาจิตใจของนักเรียนได้ โดยอัตโนมัติ สามารถทำให้นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เชื่ออำนาจในตนเอง และ สุขภาพจิตดีสภาพแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

8.1 ลักษณะประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นความสัมพันธ์ 4 ประเภท ระหว่างครูกับนักเรียน ดังนี้

8.1.1 ความรักสนับสนุนจากครูแสดงความรักหวังดีต่อศิษย์ และให้คำแนะนำในสิ่งที่นักเรียนมีปัญหา

8.1.2 ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ให้รางวัลหรือลงโทษอย่าง เหมาะสมกับเจตนาของผู้กระทำ

8.1.3 การลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย โดยงดเว้นกิจกรรม ที่เด็กชอบบางประการ ครูเลิกเขียนตีแต่ต้องให้ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

8.1.4 การควบคุมปานกลางถึงน้อย ควบคุมแต่ในโอกาสที่ จำเป็น โดยสนับสนุนให้เด็กได้ควบคุมตนเองให้ได้

8.2 ลักษณะที่นักเรียนสามารถทำนาย และควบคุมผลที่จะเกิดกับ ตนได้โรงเรียนต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้นักเรียนเกิดความมั่นคงในจิตใจ ว่าตนได้รับความ เป็นธรรมและเสมอภาค การเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าเห็นแก่ตัวหรือพวกพ้อง คำกล่าวที่ว่า “เรากำลังพ่ายแพ้สงครามทางปัญญา” อาจจะเป็นจริงเมื่อเยาวชนขาดคุณภาพ เพราะเรากำลังจึงตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ที่เรียกว่า “โลกาภิวัตน์” เมื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่หลังไหลเข้ามา ความเป็นอยู่ของคนเปลี่ยนไปตามค่านิยม ที่เป็นสังคมแห่งการบริโภค เน้นวัตถุนิยม คุณค่าความดี และคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ ก็จะลดลงตามไปด้วย เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่เปรียบเสมือนต้นกล้าที่พร้อมจะรับน้ำ เติบโตจากผู้ใหญ่ จะเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขในสังคม โดยผู้ใหญ่ต้องพร้อมที่จะ เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ใช่ครูสอนอีกอย่างหนึ่งที่เป็นดั่งยาม แต่ผู้สอนเองกลับปฏิบัติในทาง ตรงกันข้าม การเป็นครูที่ดีไม่ใช่เรื่องง่าย เพียงแต่เป็นแบบอย่างทางคุณธรรมจริยธรรม อย่างเดียวครูก็หนักมากพอแล้ว หากครูเราสามารถยกระดับวิญญาณมนุษย์ของเด็กให้ สูงขึ้นได้แสดงว่าครูเรานั้นยิ่งใหญ่ในการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แล้ว วันนั้นทุกคน

คงภาคภูมิใจในอาชีพครู

พนัส หันนาคินทร์ (2542, หน้า 38 - 39 อ้างถึงใน อนุพงศ์ วุฒิจิตติการ, 2552, หน้า 17) ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตนของนักเรียนให้มีระเบียบวินัยดังนี้

1. ต้องรู้จักกฎระเบียบของสังคมที่เราอยู่เป็นอย่างดีเพื่อจะไม่ละเมิดกฎหมาย
2. ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้นอย่างเคร่งครัด ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
3. ฝึกปฏิบัติตามกฎระเบียบจนติดเป็นนิสัยวิธีสนับสนุน หรือส่งเสริมให้เด็กรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเอง หรือการช่วยสร้างความรับผิดชอบที่ดีให้แก่เด็กเป็นสิ่งจำเป็นมากในการอบรมเด็ก ในสังคมปัจจุบันทำได้หลายวิธีด้วยกัน ทั้งที่บ้านและโรงเรียน คือ
 - 3.1 พ่อแม่จะต้องสร้างวินัยสัมพันธ์ภาพอันดีกับลูกของตน ไม่ควรบังคับขู่เข็ญให้เด็กทำตามกฎข้อบังคับที่วางเอาไว้ หรือปล่อยให้ละเลยเด็กจนเกินไป การให้เด็กทำอะไรสักอย่างหนึ่งควรจะแนะนำ และชี้แจงแต่โดยดี เพื่อจะช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งที่ให้ทำนั้นอย่างแจ่มแจ้ง
 - 3.2 พ่อแม่จะต้องยอมให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเอง ไม่ควรควบคุมเด็กอยู่ตลอดเวลา ควรให้โอกาสเด็กออกไปเล่นหรือเข้ากับสังคมเพื่อนๆ บ้างเพื่อจะได้รู้จักอยู่ร่วมกับเด็กอื่นๆ รู้จักการเป็นผู้ให้และผู้รับ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติของเด็กด้วย
 - 3.3 จงพยายามศึกษาเด็กว่ามีความสามารถในการทำอะไรบ้าง และพยายามส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ที่เขาสามารถทำได้ ไม่ควรมอบความรับผิดชอบให้เด็กจนเกินกำลังของเด็ก
 - 3.4 ช่วย让孩子เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ควรกระทำ
 - 3.5 ต้องรู้จักอธิบายคำถามต่างๆ ที่สนใจและเต็มใจที่จะอธิบายปัญหา หรือรับฟังเหตุผลต่างๆ ของเด็ก และนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มาพิจารณาอีกครั้ง
 - 3.6 จงมีความนับถือในตัวเด็ก อย่าบังคับเขามากจนเกินไป ควรปล่อยให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้าง
 - 3.7 ควรยกย่องหรือให้คำชมเชยเด็กในโอกาสอันควร เพื่อเป็นการส่งเสริมกำลังใจและแสดงความพอใจต่อการกระทำของเด็ก

3.8 จงเป็นคนมีเหตุผล และสามารถอธิบายเหตุผลต่างๆ ให้เด็ก
เกิดความเข้าใจก่อนที่เด็กจะเชื่อฟังและกระทำตาม

3.9 จงเป็นคนคงเส้นคงวา อย่าแสดงอาการวันนี้ดีพรุ่งนี้ร้าย หรือ
วันนี้สั่งให้ทำอย่างนี้ แต่พรุ่งนี้สั่งให้ทำอีกอย่างหนึ่ง

3.10 อย่าทำการลงโทษเด็กเมื่อเวลาโกรธ

3.11 ควรยกบุคคลที่มีระเบียบวินัยดีมาให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง

3.12 การให้กฎเกณฑ์ต่างๆ จะต้องให้ในเวลาที่เหมาะสม

3.13 การลงโทษเด็กเมื่อทำผิด ควรเป็นการสั่งสอน ไม่ควรทำ
อย่างดุร้ายรุนแรงหรือทารุณต่างๆ หรือทำเป็นเวลานาน

3.14 การทำโทษควรจะทำอย่างคงเส้นคงวา และทันทีทันใด
เพื่อให้เด็กทราบว่าทำไมเขาจึงถูกลงโทษ

3.15 ควรเข้าใจว่าไม่มีใครในโลกนี้ที่จะสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่าง
ได้ตามกฎที่ตั้งขึ้นแต่ควรจะสอนให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์

ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัย 3 ด้าน ได้แก่
ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
จะเห็นว่านักวิชาการได้ให้แนวทางที่หลากหลายเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียน

การพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน

ผู้วิจัยขอนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาวินัยของนักเรียนในโรงเรียนบ้าน
หนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทั้ง 3 ด้าน
ดังต่อไปนี้

1. วินัยด้านการแต่งกาย

การแต่งกายถือเป็นวินัยอย่างหนึ่ง การแต่งกายที่ถูกกาลเทศะเป็นการ
บ่งบอกให้ผู้อื่นรู้ว่าเป็นคนเช่นไร เครื่องแต่งกายจะบอกให้ผู้พบเห็นรู้ว่า เขาคนนั้นเป็น
บุคคลเช่นไร ถ้าแต่งกายดีเรียบร้อยก็จะทำให้ตนเองเกิดความเชื่อมั่น มีความภูมิใจ การ
แต่งกายให้ถูกกาลเทศะเป็นสิ่งจำเป็นมีความสำคัญยิ่ง เพราะเครื่องแต่งกายจะบอกผู้อื่นว่า
ผู้แต่งเป็นคนเช่นไร เครื่องแต่งกายจะบอกความรู้สึกแก่ผู้พบเห็น และเมื่อเวลาใดแต่งกาย

ไม่เรียบร้อย จะทำให้ตนเองขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความภูมิใจซึ่งผิดกับเมื่อแต่งกายดีจะรู้สึกพึงพอใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง นักวิชาการการศึกษาได้นำเสนอความหมายและความจำเป็นของระเบียบวินัยด้านการแต่งกายไว้ดังนี้

พิชัย อ้นปัญญา (2552, หน้า 26) กล่าวว่า วินัยด้านการแต่งกายเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลที่แต่ละคนจะพึงแสดงออก ซึ่งสามารถบ่งบอกได้ถึงทัศนคติและอุปนิสัยของบุคคลนั้นได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะคนที่แต่งกายดี มีระเบียบ ย่อมมีความดูดี และดูภูมิฐานกว่าคนที่แต่งกายไม่ถูกต้องตามกาลเทศะอย่างเห็นได้ชัด

สวาท ภูคำวงศ์ (2548, หน้า 81) กล่าวว่า การแต่งกายให้ถูกกาลเทศะเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่ง เพราะเครื่องแต่งกายจะบอกผู้อื่นว่า ผู้แต่งกายเป็นอย่างไร เครื่องแต่งกายจะบอกความรู้สึกแก่ผู้พบเห็นและเมื่อเวลาใดที่แต่งกายไม่เรียบร้อย จะทำให้ตนเองขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความภาคภูมิใจ ซึ่งผิดกับเมื่อแต่งกายดีจะรู้สึกพึงพอใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน นักศึกษาต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษาที่กำลังศึกษาเล่าเรียนด้วย

สรุปได้ว่า วินัยด้านการแต่งกาย คือ การที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนไม่ขัดต่อระเบียบของทางโรงเรียนที่กำหนด เช่น นักเรียนจะต้องแต่งกายให้เป็นไปตามระเบียบของทางโรงเรียน และทางราชการที่กำหนด รวมทั้งให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นนักเรียนตามโอกาส และตามสถานที่การแต่งกายเป็นการแสดงออกถึงความมีวินัยอย่างหนึ่ง การแต่งกายที่ถูกระเบียบและถูกต้องตามกาลเทศะ จะบ่งบอกถึงลักษณะนิสัยของบุคคลได้เป็นอย่างดี และทำให้เกิดความเชื่อมั่นมีความสง่างาม และสร้างความภาคภูมิใจแก่ตนเอง ซึ่งจะเป็นการให้เกียรติกับบุคคล โอกาสและสถานที่ด้วยการดำเนินการเพื่อการพัฒนาวินัยด้านการแต่งกายที่ดีและเหมาะสมของนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ได้กำหนดกรอบการแต่งกาย 2 ด้าน คือ (คู่มือระเบียบโรงเรียนบ้านหนองแปน ว่าด้วยเครื่องแต่งกายนักเรียน, 2559 หน้า 1 - 2)

1. ด้านเครื่องแต่งกาย ได้แก่ กางเกง กระโปรง เสื้อ เข็มขัด รองเท้า ถุงเท้า ไบร่ผูกคอ และเครื่องประดับต่างๆ

2. ด้านร่างกาย ได้แก่ ทรงผม และเล็บ โดยลักษณะตัวบ่งชี้

พฤติกรรมของควมมีวินัยด้านการแต่งกาย 2 ลักษณะ คือ

2.1 ความถูกต้องตามระเบียบ หมายถึง แต่งกายด้วยชุดหรือ

เครื่องแบบที่มีลักษณะตามกำหนดไว้ในระเบียบของโรงเรียนบ้านหนองแปน ว่าด้วยการ
แต่งกาย พุทธศักราช 2559 ดังต่อไปนี้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. เครื่องแต่งกายนักเรียนชาย

- 1.1 เสื้อผ้าสีขาวแบบคอเชิ้ต แขนสั้น ชายเสื้อเข้าในกางเกง
- 1.2 กางเกงผ้าสีทึบ แบบสุภาพ ขาสั้นเหนือเข่าไม่เกิน

5 เซนติเมตร

- 1.3 เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวเข็มขัดสีเหลี่ยม แต่อนุโลมให้ใช้

เข็มขัดลูกเสือแทนได้

- 1.4 รองเท้า ผ้าใบสีน้ำตาล แบบหุ้มส้นชนิดผูก

- 1.5 ถุงเท้าสั้น สีน้ำตาล หรือถุงเท้าลูกเสือ

2. เครื่องแต่งกายนักเรียนหญิง

2.1 เสื้อผ้าสีขาวแบบคอปกกลาสี ผูกด้วยโบว์สีกรมท่า หรือ
สีน้ำเงิน เสื้อแขนสั้นยกกิลีบ เอวตรงปล่อยชายเสื้อ

- 2.2 กระโปรงผ้าสีกรมท่า หรือสีน้ำเงิน แบบกิลีบทบรอบ

เอวยาว กระโปรงคลุมเข่ายาวไม่เกิน 1 ฝ่ามือ

- 2.3 รองเท้าหนังสีดำแบบหุ้มส้น หุ้มปลายเท้า มีสายรัด

หลังเท้า

- 2.4 ถุงเท้าสั้นสีขาว

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. เครื่องแต่งกายนักเรียนชาย

- 1.1 เสื้อผ้าสีขาวแบบคอเชิ้ต แขนสั้น ชายเสื้อเข้าในกางเกง
- 1.2 กางเกงผ้าสีทึบ แบบสุภาพ ขาสั้นเหนือเข่าไม่เกิน

5 เซนติเมตร

- 1.3 เข็มขัดหนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ชนิดหัวกลัด

- 1.4 รองเท้า ผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้นชนิดผูก

- 1.5 ถุงเท้าสั้น สีขาว

2. เครื่องแต่งกายนักเรียนหญิง

2.1 เสื้อผ้าสีขาวแบบคอเชิ้ต เสื้อแขนสั้นยกก๊อบ ชายเสื้อ
เข้าในกระโปรง

2.2 กระโปรงผ้าสีกรมท่า หรือสีน้ำเงิน แบบก๊อบทบรอบ
เอวยาวเลยเข้า ไม่เกิน 15 เซนติเมตร

2.3 เข็มขัดหนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
ชนิดหัวกลัด หุ้มด้วยหนังหรือผ้าสีเดียวกับเข็มขัด

2.4 รองเท้าหนังสีดำแบบหุ้มส้น หุ้มปลายเท้า มีสายรัด
หลังเท้า

2.5 ถุงเท้าสั้นสีขาว

3. ความเรียบร้อยเหมาะสมกับโอกาสและกิจกรรม หมายถึง
นักเรียนที่แต่งกายได้ถูกต้องตามโอกาสและกิจกรรมที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ ในรอบสัปดาห์
คือ วันจันทร์ แต่งชุดนักเรียน วันอังคารแต่งชุดพลະสีแดง วันพุธแต่งลูกเสือ เนตรนารี
วันพฤหัสบดี แต่งชุดพลະสีชมพู และวันศุกร์ใส่เสื้อมือข้อมกางเกงนักเรียน

สรุปว่า การแต่งกายให้ถูกกฎระเบียบของโรงเรียนนั้นเป็นเรื่องสำคัญ
อย่างยิ่ง เพราะเครื่องแต่งกายจะบอกผู้อื่นว่า ผู้แต่งเป็นอย่างไร เครื่องแต่งกายจะบอก
ความรู้สึกแก่ผู้พบเห็น และหากบุคคลใดสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดถือว่าเป็นผู้
มีมารยาทในการแต่งกายที่ดี

2. วินัยด้านการตรงต่อเวลา

นักวิชาการได้นำเสนอความหมายของการตรงต่อเวลาไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2542, หน้า 60) กล่าวว่า การตรงต่อเวลา
หมายถึง การทำงานหรือการกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้สำเร็จตามกำหนดเวลา

รุจิรี ภูสาระ (2544, หน้า 29) ได้กล่าวว่า การตรงต่อเวลา หมายถึง
การทำกิจกรรมใดๆ ให้สำเร็จไปตามกำหนดไม่ผิดวันประกันพ่วง และเมื่อรู้ว่าทำสิ่งใดช้า
กว่ากำหนดก็ไม่นั่งนอนใจ ควรรีบทำงานนั้นให้เสร็จ เพื่อมิให้ช้ากว่ากำหนดกว่าเดิม

ศิริลักษณ์ เบญจภูมริน (ออนไลน์, 2552, ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่า
ว่าการตรงต่อเวลา หมายถึง การถือตามกำหนดเวลา สำหรับกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง
การตรงต่อเวลา เป็นหัวใจของกิจการทั้งปวง ยิ่งในวงธุรกิจใหญ่ๆ การผิดเวลา มีผลให้เกิด
ความเสียหายใหญ่โต เฉพาะบุคคลแต่ละคน การตรงต่อเวลา เป็นเครื่องแสดงนิสัยใจคอ

คนตรงต่อเวลามักเป็นคนเอาการเอางาน มีระเบียบ ไว้เนื้อเชื่อใจได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 ข, หน้า 11 – 13) ได้ให้คำจำกัดความว่าการตรงต่อเวลา หมายถึง การรู้จักแบ่งเวลาให้เป็นสัดส่วนและใช้เวลาให้ถูกทาง พยายามให้เป็นประโยชน์มากที่สุดไม่ทำให้คนอื่นเสียเวลาเพราะเราเป็นต้นเหตุ เช่น การผัดนัด การรู้จักคุณค่าของเวลาของตนเองและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด การที่นักเรียนรู้จักวางแผน ใช้เวลาของตนเองและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุดในเรื่องการเดินทางไปโรงเรียนและเดินทางกลับบ้านและหาความรู้เพิ่มเติม การใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัด ทบทวนการเรียน การใช้เวลาในการทำธุรกิจส่วนตัว การใช้เวลาในการนอน การพักผ่อน และการทำงานอดิเรก การใช้เวลาช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชนและสังคม

โดยสรุป การตรงต่อเวลา หมายถึง การรู้จักจัดการและมีการวางแผนการทำภารกิจหรือกระทำกิจกรรมใดๆ ให้ถูกต้อง พยายามทำให้สำเร็จตามกำหนดเวลาและเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

สำหรับโรงเรียนถือว่าการเข้าเรียนตรงเวลาเป็นการแสดงออกของนักเรียนด้านการเรียนและการแสดงความตั้งใจเอาใจใส่ ไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากตัวนักเรียนและสิ่งแวดล้อม ตั้งใจทำงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาหรือก่อนเวลาที่กำหนด มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานให้ได้รับผลสำเร็จเป็นสิ่งที่ดีที่นักเรียนควรประพฤติดังนั้นคุณลักษณะสำคัญที่ประพฤติเป็นประจำ ได้แก่

1. เมื่อทำกิจกรรมหน้าเสาธงเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนต้องรีบเข้าชั้นเรียนทันที
2. เมื่อพักรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว นักเรียนรีบเข้าห้องเรียนตามเวลาทันที
3. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ นอกห้องเรียน เมื่อทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วต้องเข้าห้องเรียนตรงเวลาทันที

รุจีร์ ภูสารและคณะ (2543, หน้า 30) กล่าวว่า การทำตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาต้องมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. รับผิดชอบต่อภารกิจทันทีที่ได้รับมอบหมาย
2. ไม่หยุดหรือชะงักอยู่กับที่

3. สร้างตารางหรือกำหนดการที่จะเริ่มต้นดำเนินงานและเสร็จสิ้นตามโครงการ

พนัส หันนาคินทร์ (2542, หน้า 61 อ้างถึงใน ไพบูลย์ ยุทธเสรี, 2552, หน้า 22) ได้ให้แนวทางปฏิบัติดังนี้

1. เมื่อได้รับมอบหมายงานหรือหน้าที่ให้รับผิดชอบต้องรีบดำเนินการทันที
2. เมื่อนัดกับใครต้องไปตามเวลาและสถานที่ที่นัดหมาย พยายามอย่าผิดนัดถ้าไปไม่ได้หรือไปช้าให้รีบแจ้งให้ทราบล่วงหน้าทันที
3. เมื่ออยู่ที่บ้านตื่นนอกตอนเช้าให้ทันเวลา
4. เมื่ออยู่ที่โรงเรียนต้องเข้าเรียนให้ทันตามเวลาที่กำหนด เพื่อจะได้รับความรู้อย่างเต็มที่
5. เมื่อมีอุปสรรคในการปฏิบัติงาน อาจเกิดความท้อแท้จนการทำงานต้องหยุดชะงักต้องรีบแก้ไข เพื่อให้งานสำเร็จตามเวลาที่กำหนด

วินัย พัฒนรัฐ และคณะ (2543, หน้า 16 อ้างถึงใน นิตยา รัชชวงษ์, 2552, หน้า 18) กล่าวว่า การเป็นคนไม่ตรงต่อเวลาทำให้เกิดผลเสียดังนี้

1. จะทำให้งานล่าช้า
2. ไม่ได้รับความไว้วางใจจากบุคคลทั่วไป
3. ขาดความพร้อมเพรียงในหมู่คณะ

นิตยา รัชชวงษ์ (2552, หน้า 12) กล่าวว่า การตรงต่อเวลา เป็นการทำกิจกรรมใดๆ ที่ต้องมีการวางแผนและให้เสร็จตามกำหนดเวลา ซึ่งถือว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด เมื่อเวลาผ่านพ้นไปแล้ว เราไม่สามารถปล่อยเวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ไม่เกิดประโยชน์อะไรขึ้นเลย ก็จะเสียโอกาสในภายหลัง การที่จะมีความสุขที่สุดในชีวิต คือ การรู้จักจัดการและมีการวางแผนการใช้เวลาในการทำกิจกรรมใด ให้ถูกต้อง และพยายามทำให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลา และเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ทำให้ชีวิตมีความสุขตลอดจนอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้ด้วยดี

วุฒินันท์ จันทรทอง (2552, หน้า 11) กล่าวว่า การตรงต่อเวลา เป็นการทำกิจกรรมใดๆ ที่ต้องมีการวางแผนและให้เสร็จตามกำหนดเวลา ซึ่งถือว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด เมื่อเวลาผ่านพ้นไปแล้ว เราไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ ดังนั้น เราต้องบริหารเวลาให้คุ้มค่าที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถ้าหากปล่อยเวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ไม่เกิด

ประโยชน์อะไรขึ้นมากมาย ก็จะเสียโอกาสในภายหลัง การที่จะมีความสุขที่สุดในชีวิต คือ การรู้จักจัดการมีการวางแผนการใช้เวลาในการทำกิจกรรมใดๆ ให้ถูกต้องและพยายามทำให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลา และเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ จะทำให้ชีวิตมีความสุขตลอดจนอยู่ร่วมกับคนอื่นและสังคมได้ด้วยดี

สรุปว่า นักเรียนในการตรงต่อเวลาหมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมการตรงต่อเวลา 4 ด้าน ได้แก่ 1) เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายงานหรือหน้าที่ให้รับผิดชอบ ต้องรีบดำเนินการทันที 2) เมื่อนัดกับใครต้องไปพบตามเวลาและสถานที่ที่นัดหมาย พยายามอย่าผิดนัด ถ้าไม่ไปตามเวลาต้องรีบแจ้งโดยทันที 3) เมื่ออยู่ที่โรงเรียนต้องเข้าเรียนตามเวลาที่กำหนด 4) เมื่อมีอุปสรรคในขณะที่ปฏิบัติงานเกิดความท้อแท้จนงานต้องหยุดชะงักต้องรีบแก้ไขเพื่อให้งานเสร็จทันตรงตามเวลาที่กำหนด ซึ่งถือว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความค่าที่สุด เมื่อเวลาผ่านไปแล้วเราไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ ดังนั้นเราต้องบริหารเวลาให้คุ้มค่าที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. วิทยุด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่

3.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

นักวิชาการศึกษาและนักการศึกษาได้นำเสนอความหมายของความรับผิดชอบไว้ดังนี้

กร กองสุข (2548, หน้า 19) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความซื่อสัตย์และละเอียดรอบคอบเพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และยอมรับผลการกระทำนั้นทั้งด้านดี และด้านเสียเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้น

ประจวบ ศิริภักดิ์ (2549, หน้า 14) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงการรับผิดชอบและรับผิดชอบในกิจการที่ตนเองได้ทำลงไป การเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ไว้ใจได้สามารถทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยความพากเพียรพยายามและความละเอียดรอบคอบ รวมทั้งรู้จักสิทธิหน้าที่ของตน ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน (2549, หน้า 944) กำหนดให้ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลทั้งที่ดีหรือไม่ดี ในกิจการที่ตนได้ทำลงไป หรือในความ

ดูแลของตนเอง

พิชิต บุญสาร (2550, หน้า 27) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นของบุคคลในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้วยความละเอียดรอบคอบและเต็มใจและพร้อมที่จะแก้ไขเพื่อให้งานดีขึ้น และกล้ายอมรับในผลการกระทำของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้าย โดยมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อส่วนรวม

อรุณี รัตน์คำ (2551, หน้า 13) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพยายาม ละเอียดรอบคอบ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

วีระศักดิ์ สุภาพ (2552, หน้า 19) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ของตนเองด้วยความเพียรพยายามอย่างรอบคอบ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย และยอมรับในผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลัง พร้อมแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ภาระหรือพันธะผูกพันที่ได้รับมอบหมายให้ทำ จะหลีกเลี่ยง ละเลยไม่ได้ มีความมุ่งมั่น ในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความพยายาม ละเอียด รอบคอบ

3.2 ประเภทของความรับผิดชอบ

มีนักวิชาการศึกษาและนักการศึกษาได้แบ่งประเภทของความรับผิดชอบไว้ดังนี้

สุจิตรา จุ่มสีมา (2546, หน้า 24) แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึงลักษณะดังนี้ รู้จักระวัง สุขภาพอนามัยของตนให้สมบูรณ์เสมอ ตั้งใจเล่าเรียน หมั่นใฝ่หาความรู้ ประพฤติตนให้เหมาะสม ละเว้นความชั่ว รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น มีความประหยัด สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ตรงต่อเวลาสามารถควบคุมตนเองได้พึ่งตนเอง
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง ดังนี้ ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม รักษาทรัพย์สินสมบัติของสังคม ช่วยเหลือผู้อื่นให้

ความร่วมมือกับผู้อื่นความรับผิดชอบต่อสังคมได้แก่

- 2.1 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ เคารพเชื่อฟัง ผู้ปกครองช่วยเหลืองานบ้าน รักษาชื่อเสียงของครอบครัว
- 2.2 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครู อาจารย์ ได้แก่ ตั้งใจเรียน เชื่อฟังครู อาจารย์ ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน รักษาสมบัติของโรงเรียน
- 2.3 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ ช่วยตักเตือนแนะนำ เพื่อนที่หลงผิดช่วยเหลือเพื่อนอย่างเหมาะสมให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่ทะเลาะกัน ไม่เอาเปรียบเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

จ่านง เต้าชัยภูมิ (2547, หน้า 30) ได้กล่าวถึงประเภทของวินัย ด้านความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง เช่น รู้จักหน้าที่ ตั้งใจจริงในการปฏิบัติหน้าที่ปฏิบัติตนเป็นทางไปสู่ความเป็นพลเมืองดี การศึกษาเป็นส่วนสำคัญโดยการส่งเสริมและปลูกฝังระเบียบวินัยให้แก่คนในชาติ การยอมรับฟังเหตุผล กล้าแสดงออก กล้ารับผิดชอบยังซึ้งใจและมีเกียรติ
2. ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น เช่น ช่วยเสริมสร้างความสุขในสังคมการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การวางตัวให้เกียรติซึ่งกันและกัน ความอดทนอดกลั้นสงบเสงี่ยม
3. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นผลมาจากความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น อย่างเหมาะสมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีมานะ อดทน ไม่หะหลวม ไม่ละเมียดประโยชน์เป็นของสาธารณะ รวมทั้งหน้าที่เสียภาษี การรับราชการทหารและการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

วีระศักดิ์ สุภาพ (2552, หน้า 22) กล่าวว่า ประเภทของความรับผิดชอบแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การขจัดปัญหาทุกชนิดที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ เช่นการป้องกันตนเองให้ปลอดภัย จากอันตรายโรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส รวมทั้งรู้หน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพทันเวลาที่กำหนด
2. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หมายถึง การรู้จักฐานะหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม อันได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน

ชุมชนประเทศชาติและบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสม เกิดประโยชน์ แก่สังคม ส่วนรวม

3.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

กร กองสุข (2548, หน้า 27) กล่าวว่า ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบย่อมมีการแสดงออกตามพฤติกรรม ที่มีคุณลักษณะในความรับผิดชอบต่อตนเองทุกๆ ด้าน เช่น มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น รับผิดชอบต่อหน้าที่ความซื่อสัตย์ รู้จักหน้าที่ที่ต้องกระทำต้องปฏิบัติมีความเอาใจใส่ มีความละเอียดรอบคอบตรงต่อเวลา ปรับปรุงแก้ไขงานให้งานดีขึ้นอยู่เสมอยอมรับผลการกระทำของตนเอง มีระเบียบวินัย มีความอดทน ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงาน รักษาและเคารพกฎระเบียบ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ใฝ่หาความรู้ ประพฤติตนอย่างเหมาะสมและสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

นิมนวล ทองผล (2552, หน้า 23) กล่าวว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ คือ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ เอาใจใส่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน เคารพกฎระเบียบกฎเกณฑ์และวินัยในตนเอง ยอมรับผลการกระทำของตนเอง ปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและที่มีต่อสังคมให้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่นั้น มีคุณลักษณะที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความเอาใจใส่ รอบคอบ ตรงต่อเวลา เป็นต้น และสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สรุปได้ว่า การพัฒนาวินัยของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย นักเรียนจะต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียนที่กำหนด ให้ถูกต้องเหมาะสม มีความสำคัญยิ่ง เพราะการแต่งกายให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียนนั้นเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง สามารถบอกผู้อื่นว่า ผู้แต่งเป็นอย่างไร หากบุคคลใดสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบที่กำหนดถือว่าเป็นผู้มีมารยาทในการแต่งกายที่ดี ด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียน นักเรียนแสดงพฤติกรรมตรงต่อเวลา เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายงานหรือหน้าที่ให้รับผิดชอบต้องรีบดำเนินการทันที เมื่อนัดกับใครต้องไปพบตามเวลาและสถานที่ที่นัดหมาย

พยายามอย่าผัดผ่อน ถ้าไม่ไปตามเวลาต้องรีบแจ้งโดยทันที เมื่ออยู่ที่โรงเรียนต้องเข้าเรียนตามเวลาที่กำหนด เมื่อมีอุปสรรคในขณะที่ปฏิบัติงานเกิดความท้อแท้จนงานต้องหยุดชะงักต้องรีบแก้ไขเพื่อให้งานเสร็จทันตรงตามเวลาที่กำหนด ดังนั้นเราต้องบริหารเวลาให้คุ้มค่าที่สุดที่สุทธเท่าที่จะทำได้และด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนนั้น จะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อที่จะได้รับความไว้วางใจทันต่อเวลา ซึ่งการทำงานจะประสบผลสำเร็จ ราบรื่นไปได้ด้วยดี

แนวทางที่ใช้ในการดำเนินงานการพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน

การพัฒนาวินัยของนักเรียน จะช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้ชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งควรจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการฝึกและสร้างควมมีวินัยให้เกิดขึ้น

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวางแผนแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยประสานกับผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมกันวางแผน แสดงความคิดเห็น ระดมความคิด และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และการติดตามผลการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ

2. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบวินัยการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน จะช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้ชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งได้มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบวินัย ดังต่อไปนี้

พิชิต ฤทธิจรรณ (2544, หน้า 26 - 27) กล่าวว่า การดำเนินงานด้านวินัยนักเรียนเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อนและจะต้องดำเนินการให้รัดกุมอย่างมาก โดยยึดหลักการ ดังนี้

1. หลักการป้องกัน (Prevention) หลักการข้อนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการประพฤติผิดวินัยขึ้น มีแนวความเชื่อพื้นฐานว่าการป้องกันดีกว่าแก้ไขเสียเวลา โดยดำเนินการป้องกันด้วยวิธีการหลายๆ อย่าง
2. หลักการควบคุม (Control) หลักการนี้เพื่อควบคุมให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน โดยดำเนินการควบคุมดูแล หรือชักจูงให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้กำหนดไว้
3. หลักการแก้ไข (Correction) หลักการข้อนี้เพื่อแก้ไขปรับปรุงการประพฤติผิดวินัยนักเรียน ดำเนินการโดยการลงโทษ หรือแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมตาม

ความเหมาะสม

4. หลักการพัฒนาและส่งเสริม (Development) หลักการข้อนี้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ขึ้นอีก ให้นักเรียนประพฤติดียิ่งขึ้นและมากขึ้น โดยโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาและการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

อัญญา ประสานชาติ (2545, หน้า 7 - 10) ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียนไว้ดังนี้

1. จัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติตนภายในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ทราบความคาดหวังพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งข้อตกลงต้องร่วมกันเห็นชอบระหว่างครูกับนักเรียน เมื่อมีการกระทำผิดข้อตกลงก็มีการทบทวนด้วยวิธีใหม่ เพื่อจะได้ไม่บ่น พูดซ้ำซากพร่ำเพรื่อจนให้เกิดความเบื่อหน่ายและมีอารมณ์อยากต่อต้าน

2. เมื่อมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดขึ้น ศึกษาสาเหตุให้ชัดเจน แล้วช่วยกันคิดหาแนวทางแก้ไข มีวิธีทางแก้ปัญหาหลากหลาย โดยมุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือแก้ปัญหาเพื่อเป็นแนวทางให้เด็กคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองต่อไป พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นได้ด้วยตลอดเวลาถ้ากิจกรรมในชั้นเรียนทำสิ่งซ้ำไม่น่าสนใจ ต่ำกว่าความสามารถของเด็กหรือสูงกว่าความสามารถของเด็กที่จะทำสำเร็จได้ เด็กก็จะหาทางออกอย่างอื่น ที่ก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมตามมา ดังนั้นจึงต้องหาสาเหตุของพฤติกรรมให้พบก่อนจึงจะแก้ปัญหาได้ตรงจุด

3. ครูเป็นแบบอย่างให้กับเด็กได้มีข้อตกลงกันอย่างไร ครูก็ควรทำเป็นตัวอย่างในเรื่องเหล่านั้นสำหรับเด็ก ไม่ใช่ครูแนะนำให้เด็กปฏิบัติอย่างหนึ่ง แต่ครูก็ปฏิบัติอีกอย่างตรงข้าม เช่น ครูสอนให้เด็กพูดจาดีๆ กับเพื่อน รู้จักควบคุมอารมณ์ไม่โกรธเพื่อน ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ทะเลาะกันแต่เมื่อเด็กทำผิด ครูเองจับเด็กเขย่า ตะคอกขู่เด็กเสียงดัง หรือครูมีปัญหากันเอง ทะเลาะกันเสียงดังขัดกับครูที่ได้แนะนำไว้ เด็กเกิดความสับสนว่าจะปฏิบัติอย่างไร

4. มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติต่อเด็กทุกคนโดยเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรมในการวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุผลหลักการ ตามข้อตกลงเป็นจุดสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นอย่างไหนของใครเขาจริง ทำจริงได้ผล ถ้าครูทำได้เด็กจะศรัทธาในตัวครู มีวินัยก็จะเกิดตามมา บางครั้งมีกรณีทำผิดเกิดขึ้น นักเรียนกลุ่มหนึ่งถูกลงโทษ อีกกลุ่มมีความผิดในกรณีเดียวกัน ครูเพิกเฉยเพราะว่ากลุ่มนั้นเป็นลูกผู้มีอิทธิพล ผู้มี

พระคุณของตนเองหรือของโรงเรียน ถ้าทำเช่นนั้นเมื่อไรเด็กทั้งสองกลุ่มจะไม่เชื่อไม่ศรัทธาในตัวครู กลุ่มแรกจะเกิดความมุงร้ายมองเห็นความไม่ยุติธรรม ความไม่สม่ำเสมอของครู ครูเลือกปฏิบัติ กลุ่มหลังจะได้ใจทำอีกและไม่เกิดการเรียนรู้ที่จะทำให้ตนมีวินัย เพราะไม่เข้าใจแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง เมื่อกรณีเด็กทำผิดไม่ว่าเรื่องใด ข้อเตือนใจสำหรับครู คือ ไม่ว่าเรื่องใดไม่ควรนำเด็กไปเปรียบเทียบกันว่าทำไมเด็กคนนี้ทำไมเหมือนเด็กคนนี้ เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกมุงร้ายเกิดขึ้นกับเด็ก ทั้งต่อตัวเอง และเพื่อนที่ได้รับการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร่วมกันบ่อยครั้งที่ครูจะเปลือยพูดว่า “เมื่อไรเธอจะทำตัวเป็นเด็กเรียบร้อยเสียที” ครูชี้เขาทำตัวได้ดีมากสม่ำเสมอ ครูชื่นชมทุกคน ถ้าเธอทำตัวได้ดีครั้งหนึ่งของเขา ห้องนี้จะสงบกว่านี้เธอไม่รู้จะไรน่าเบื่อ” ถ้ามีการพูดแบบนี้ซ้ำๆ ไม่นานกรณีปัญหาระหว่างเด็กที่ถูกเปรียบเทียบกันจะเกิดขึ้น โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในระยะวัยรุ่น

5. ปรับเปลี่ยนเทคนิค ในการจัดการเรื่องวินัยให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน เทคนิคเดิมที่เคยใช้มาแล้วอาจจะใช้ไม่ได้อีกในวัยหนึ่ง

6. ให้เด็กรู้แผนงานในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ ช่วยเตรียมตัว เตรียมใจ รู้อะไรที่มีต่อตัวเขาในการเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงานที่กำหนด หรือตามข้อตกลงที่กำหนด มีป้ายประกาศแจ้งให้ทราบ ประกอบกับการมีสัญญา สัญลักษณ์ต่างๆ ที่จะช่วยในการดำเนินงานตามแผนงาน

7. เมื่อมีพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่เรียกร้องความสนใจจากครู ตลอดเวลา ครูอาจใช้วิธีการเมินเฉยไม่สนใจ การไม่ให้ความสนใจบางครั้งก็ช่วยลดพฤติกรรมนั้นๆ ได้ดี ในทำนองเดียวกันถ้ามีพฤติกรรมอะไรที่ครูคิดว่าจะเป็นอันตรายต่อเด็ก ต่อบุคคลอื่น ก็ต้องเข้าไปจัดการทันทีเพื่อหยุดพฤติกรรมนั้น เมื่อเด็กสงบแล้วจึงพูดด้วย สอบถามสาเหตุและช่วยคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหาบางครั้งการกระทำต่างๆ ของเด็กสร้างความเดือดร้อนให้กับทุกคน ครูต้องสื่อสารกับเด็กได้ตรงประเด็น เปิดเผยความรู้สึกของครูและเพื่อน เพื่อยกระดับจิตสำนึกของเด็ก

8. สิ่งแวดล้อมที่ดี จะช่วยในการจัดการเกี่ยวกับวินัยได้ดี สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่อบอุ่นเต็มไปด้วยความรัก ความเข้าใจ ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จะช่วยทำให้เด็กมีจิตใจสงบทำงานต่างๆ ผ่านไปด้วยดี เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ต้องแก้ไข การใช้กลุ่มเพื่อนในห้องเป็นสื่อช่วยในการรักษาวินัยในห้องเรียน เด็กจะดูแล

กันเอง ผลที่ได้ออกมาจะดีกว่าที่ผู้ใหญ่ไปคอยกำกับการจะสร้างวินัยให้เด็กนั้น จะต้องสร้างความสำนึกในเรื่องนั้นๆ การสร้างวินัยเป็นหน้าที่ของบ้านและโรงเรียน หากเด็กมีวินัยดีมาจากบ้านจะเป็นการช่วยสร้างวินัยต่อบ้านและโรงเรียนจะต้องสร้างวินัยในเด็กมากที่สุด

9. มีมุมสงบ ให้เด็กไปนั่งสงบจิตสงบใจ เมื่อเกิดอารมณ์เสีย ไม่พอใจ หรือเป็นต้นเหตุให้เกิดสับสนวุ่นวายในห้องเรียน โดยมุมนี้ไม่ใช่มุมทำโทษ แต่เป็นมุมที่เด็กเข้าไปนั่งทำให้สงบโดยไม่ให้ใครไปรบกวนสมาธิ อาจจะทำเป็นบ้านหลังเล็กๆ ในห้องเรียน เด็กไม่หวั่นจะเข้าไปนั่งเป็นที่รู้จักกันในห้องว่าเพื่อนคนอื่นๆ จะไม่ไปรบกวน พอเด็กสบายใจขึ้น เด็กจะเดินออกมาเอง และเข้าร่วมกิจกรรมของห้องเรียนต่อไป นอกจากนี้กรณี que เด็กควบคุมตนเองไม่ได้และไม่อยู่ในสภาพที่จะอธิบายเหตุผลได้ การให้เวลานอกจากจะ ช่วยเด็กได้ การให้เวลานอกนั้นจะต้องให้ประสบการณ์ทางบวกแก่เด็ก คิดเวลานอกไม่ใช่ การลงโทษ เด็กไม่ควรได้รับการชู้ให้เด็กเกิดความกลัวในเรื่องนี้เวลานอกไม่ได้ทำให้ขายหน้าและการให้เวลานอกทำได้นานเท่าที่เด็กจะสงบ และช่วงเวลานี้ผู้ใหญ่และเด็กควรจะได้คุยกันเกี่ยวกับความรู้สึก การให้เวลานอกเพื่อทำให้จิตใจสงบ โรงเรียนบางแห่งจะให้เด็กนั่งเก้าอี้ที่มุมใดมุมหนึ่งไม่ต้องทำงาน แต่จะนั่งหันหน้ามาดูเพื่อนๆ ที่กำลังทำงานอยู่ในห้องน่านานเท่าที่ต้องการ เมื่อเห็นว่าตัวเองจะเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสงบแล้ว ก็กลับเข้าร่วมกิจกรรมต่อได้ การมองการทำงานของเพื่อนจะช่วยให้เข้ามาเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน จะต้องดำเนินการโดยมีหลักการต่างๆ เข้ามาใช้เพื่อป้องกัน แก้ไข ควบคุม ส่งเสริมพัฒนา ให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ เริ่มตั้งแต่ การสอนให้เข้าใจกับปฏิบัติตามกฎระเบียบ อีกทั้งครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งควบคุมพฤติกรรมถ้าเขาทำผิดต้องหาวิธีปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม เช่น อาจจะทำกล่าวตักเตือน ชี้แจงให้เขาเข้าใจว่าการกระทำเช่นนั้นไม่ถูกหรือลงโทษตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสิทธิเด็กด้วย หรืออาจมีการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจเมื่อเขาประพฤติดีต้องรู้จักใช้จิตวิทยากับเด็ก ครูต้องทำงานร่วมกับเด็ก เอาใจใส่ดูแลอย่างสม่ำเสมอ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมระเบียบวินัย นอกจากนี้ต้องอาศัยสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น เพื่อยึดถือเป็นแบบอย่างได้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองได้

3. การนิเทศติดตาม

ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับการนิเทศภายในซึ่งมีลักษณะเดียวกับการนิเทศติดตาม

3.1 ความหมายของการนิเทศ

การนิเทศในโรงเรียน มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา จะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้าน ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมายการนิเทศ ไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 15) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการจัดบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2546, หน้า 26) กล่าวว่า การนิเทศ การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในสถานศึกษา ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

มาโนช กลิ่นพะยอม (2548, หน้า 50) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการร่วมมือกันของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูทุกคนในโรงเรียนในการทำงานอย่างมีระบบ มีขั้นตอนในการส่งเสริมสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

ประดิษฐ์ กล้าหาญ (2549, หน้า 28) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามในการจัดการศึกษาโดยใช้เทคนิควิธีต่างๆ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การนิเทศ หมายถึง การทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในโรงเรียน โดยมุ่งที่จะพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู แนะนำ ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาครูเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ครองทอง จิรเดชากุล (2550, หน้า 3) จุดมุ่งหมายในการนิเทศภายในโรงเรียน คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

- 1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้
 - 1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู
 - 1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้
 - 1.4 เพื่อให้ครูเกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ
2. จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติงานในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 เพื่อให้สถานศึกษา มีแผนการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย
 - 2.3 เพื่อให้ครูเกิดจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด ฯลฯ
 - 2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ/วิธีการเรียนรู้ของครู
 - 2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
 - 2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้
 - 2.7 เพื่อให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศภายในมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้ รวมถึงพัฒนาความสามารถของครู แก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อด้อยบางประการที่อาจเกิดขึ้นในระบบการศึกษาให้ได้รับการแก้ไข และสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในหน่วยงาน
- 3.3 หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

กรองทอง จิระเดชากุล (2550, หน้า 5) หลักการนิเทศภายในโรงเรียนมีหลักการดังนี้ คือ

 1. การดำเนินการนิเทศ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ

และต่อเนื่อง ตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

3. การนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องสอดคล้องกับความต้องการ/จำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องเป็นมีระบบโดยมีบุคลากรเป็นหลักในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน และต้องสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน

3.4 ภาพความสำเร็จและความล้มเหลวของการนิเทศภายในโรงเรียน

กรองทอง จิตรเดชากุล (2550, หน้า 10) การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกสถานศึกษา ต้องกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการตามบทบาทภารกิจของการจัดการศึกษายุคใหม่ ซึ่งสภาพตัวเองซึ่งที่แสดงถึงความสำเร็จ มีดังนี้

1. สภาพความสำเร็จการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกสถานศึกษา ต้องกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการตามบทบาทภารกิจของการจัดการศึกษายุคใหม่ ซึ่งสภาพตัวเองซึ่งที่แสดงถึงความสำเร็จ มีดังนี้

1.1 นักเรียนมีการพัฒนาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.2 โรงเรียนจัดการนิเทศภายในได้อย่างมีระบบต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารตระหนักอยู่เสมอว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งของการบริหารโรงเรียนที่ต้องให้ความสำคัญ โดยกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน

1.4 ผู้บริหารสามารถแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความกระตือรือร้น ตลอดจนเป็นผู้นำทางความคิดและการเปลี่ยนแปลง

1.5 ครูมีความพึงพอใจ และได้พัฒนาความรู้ ความคิด

ความสามารถในการปรับปรุงพฤติกรรมการสอน การพัฒนาวิชาชีพ

1.6 ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน อุทิศเวลาและ
เสียสละเพื่องานการจัดการเรียนรู้ตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคล

1.7 ห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และ
สภาพแวดล้อม มีความพร้อมเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนทางการจัดการศึกษายุคใหม่

1.8 ชุมชน ท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือใน
การพัฒนาโรงเรียนทุกๆ ด้านและทุกๆ โอกาส

1.9 เกิดการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ในการ
เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.10 โรงเรียนมีเส้นแนวโน้มของการพัฒนาที่สูงขึ้น
เป็นองค์กรต้นแบบ มีความเป็นมาตรฐานด้านการเรียนรู้ มุ่งสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศใน
อนาคต

2. สภาพความล้มเหลว

2.1 ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญของการนิเทศภายใน
โรงเรียน โลกทัศน์แคบ ไม่สามารถสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นได้ อาจมาจากหลายสาเหตุ
เช่น ขาดความรู้ความสามารถและขาดทักษะ มีเจตคติเชิงลบต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 ครูในโรงเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความ
รับผิดชอบต่อการพัฒนางาน ขาดความร่วมมือในองค์กร เกิดความแตกแยก ไม่มีความ
สามัคคีในหมู่คณะ

2.3 เกิดภาวะการณ์ขาดแคลนปัจจัยเสริมสร้างการ
เรียนรู้ในทุกๆ ด้าน เช่น สื่อไม่พร้อม เครื่องมือไม่มีหรือไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมไม่
เอื้ออำนวยที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลง

2.4 ขาดความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่น ที่จะให้การ
สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.5 แนวโน้มของการพัฒนาต่ำลง ไม่เกิดผลผลิตตามที่
คาดหวัง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำเร็จของการนิเทศภายใน
โรงเรียนจะเกิดขึ้นได้ต้องให้ความสำคัญและอาศัยความร่วมมือในการพัฒนา
โรงเรียนจากหลายๆ ฝ่ายในทุกๆ ด้านและทุกๆ โอกาส

3.5 รูปแบบการนิเทศภายใน

พระครูประดิษฐ์ภาณุจันทรคุณ สุพร (2546, หน้า 23) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาสามารถทำได้หลายรูปแบบ รวมทั้งสามารถผสมผสานแต่ ละรูปแบบเข้าด้วยกันแต่จะใช้รูปแบบใดนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพปัญหา ของสถานศึกษาเป็นสำคัญ วิธีการที่สถานศึกษาสามารถนำมาใช้ มีดังนี้

1. การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ ซึ่งสามารถ จัดเป็นการบรรยายที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจของวิทยากรไปสู่ ครู การให้ ความรู้ของวิทยากรสามารถทำได้หลายวิธีได้แก่

1.1 การบรรยายโดยใช้วิทยากรคนเดียวมาบรรยายโดยมี ครูอาจารย์เป็นผู้รับฟัง การเชิญวิทยากรที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิได้รับการยอมรับและให้ความ สนใจจากครูอาจารย์มากซึ่งอาจจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กก็ได้ เป็นกิจกรรมที่ สามารถจัดโดยสะดวกและเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย

1.2 การบรรยายโดยวิทยากรหลายคน วิทยากรจะมา เป็นทีมแต่ละคน จะมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของคน การบรรยายโดยใช้วิทยากรหลายคน ช่วยให้การบรรยายน่าสนใจและสามารถช่วยกันพูดช่วยกันเสริม ลักษณะนี้คล้ายกับการจัด สัมมนาหรือจัดแบบซิมโปเซียม (Symposium) มีการอภิปรายประกอบด้วย

1.3 การบรรยายโดยใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นการบรรยายโดย ใช้สื่อการสอนช่วย เช่น แผ่นสไลด์ สไลด์ แผนภูมิ ประกอบการบรรยาย สื่อการสอนเป็นสิ่ง เร้าที่ที่น่าสนใจและทำให้ผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจในเรื่องที่บรรยายได้มากขึ้น

2. การเชิญสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมและ บริษัทห้างร้านมาสาธิตอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในการเรียนการสอนปัจจุบัน โดยเฉพาะ ด้านวิชาชีพอาชีวศึกษาต้องการเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกมาก การสาธิตจึงเป็น เทคนิควิธีที่ให้ความรู้ที่มุ่งให้ผู้นิเทศได้เห็นการดำเนินการ กระบวนการทำงานของอุปกรณ์ เครื่องมือที่คล้ายกับสถานการณ์จริง แต่ควรจะเป็นกลุ่มขนาดเล็กและใช้วิธีการอื่นควบคู่ กันไป

3. การไปศึกษาดูงานตามหน่วยงาน เช่น สถานศึกษา สถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรม การออกภาคสนาม (Field Trip) เป็นเทคนิควิธี ที่ต้องเดินทางออกจากสถานศึกษาไปยังแหล่งอื่นเพื่อศึกษาดูงานในด้านที่สัมพันธ์กับงาน ของครู อาจารย์ เช่น การเยี่ยมชมสถานศึกษาอื่น การเยี่ยมชมสถานประกอบการและ

โรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งหน่วยงานอื่นจะพาชมสถานที่สาธิตอุปกรณ์เครื่องมือซึ่งชี้แจงบรรยายหรือจัดฉายแผ่นใส สไลด์ประกอบคำบรรยายแล้วแต่หน่วยงานนั้นจะจัดนำเสนอมานำให้ชม การไปทัศนศึกษาดูสถานเป็นที่นิยมของครู อาจารย์เพราะเป็นประสบการณ์ตรงและพักผ่อนจากการเดินทาง

4. สถานศึกษาจัดแหล่งบริหารทางวิชาการ เช่น จัดห้องสมุด อาชีพ มุมอ่านหนังสือ นิทรรศการ ตลาดนัดแรงงาน เป็นต้น เป็นเทคนิควิธีการส่งเสริมทางด้านวิชาการให้กับครู อาจารย์

5. การสนทนาทางวิชาการ เป็นการจัดประชุมสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้โดยจัดกิจกรรมที่มีหัวข้อ อาจจัดเป็นครั้งคราวตามแต่ความสะดวกของสถานศึกษา การสนทนาทางวิชาการนี้สามารถเชิญวิทยากรทั้งจากภายนอกหรือภายในสถานศึกษา

6. การสาธิตการสอน เป็นการแสดงที่อาจจะจำลองสถานการณ์จริงหรือที่เรียกว่าบทบาทสมมติ (Role Playing) โดยการกำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือลองปฏิบัติไปตามที่ควรเป็นไปในการนำมาใช้ในการนิเทศจะเป็นการนำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูมาเป็นตัวกำหนดให้ผู้ทำกิจกรรมสมมติเองว่า ถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้นเขาจะทำอย่างไร ซึ่งจะเป็นลักษณะสาธิตการสอนในแต่ละเรื่อง เช่น วิธีนำเข้าสู่บทเรียน การตั้งคำถาม การสร้างกำลังใจให้แก่ผู้เรียน เป็นต้น

7. การประชุม การประชุมสัมมนาที่ใช้ในการนิเทศมีหลายลักษณะ เช่น การประชุมชี้แจงฝ่ายบริหารสถานศึกษา การประชุมกลุ่มย่อยในงานการประชุมระดมสมองตลอดจนการประชุมสัมมนา การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นเทคนิควิธีที่ทำการสังเกตการสอนในสถานการณ์จริงของครูอาจารย์ เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของครูอาจารย์เหล่านั้น การสังเกตในห้องเรียนจะช่วยให้ทราบจุดดีหรือจุดอ่อนของการสอนเพื่อจะเป็นแนวทางในการนิเทศได้ การสังเกตการสอนต้องได้รับความยินยอม และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการสอน

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในเป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา เป็นกระบวนการชี้แนะ ช่วยเหลือ โดยยึดหลักประชาธิปไตยในการปรับปรุง การประสานงานแก่ครู ซึ่งการนิเทศติดตามมีลักษณะเดียวกับการนิเทศภายใน แต่การนิเทศติดตามในการวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นให้ครูประจำชั้นนิเทศติดตามนักเรียนให้ปฏิบัติงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพ หรือร่วมกิจกรรมให้เต็มความสามารถ

วิธีการติดตามประเมินผลการพัฒนาวิทยากร

1. การนิเทศติดตามผล

ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับการนิเทศภายในซึ่งมีลักษณะเดียวกับการนิเทศติดตาม

1. ความหมายของการนิเทศ

การนิเทศ เป็นการจัดกิจกรรมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้นิเทศ เพื่อเชื่อมโยงวิธีการเรียนรู้เนื้อหาทักษะพื้นฐาน สิ่งแวดล้อมปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจลึกซึ้ง ชัดเจน และไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสังคมได้อย่างมีการสังเกต การพิจารณา การวางแผน การปฏิบัติจริง ตามด้วยการวิเคราะห์ ปรับปรุงแนวทาง จนเกิดผลตามความต้องการ การสรุปนำไปใช้ พฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่การจัดการกระบวนการเรียนรู้ มีนักวิชาการนำเสนอความหมายของการนิเทศดังนี้

วรรณพร สุขอนันต์ (2550, หน้า 17) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันในบรรยากาศแห่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลสูงสุดแก่ผู้เรียน

สว่าง แว่นไธสง (2552, หน้า 29) ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความพยายามของบุคลากรภายในโรงเรียนที่จะร่วมมือกันช่วยเหลือปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาด้วยการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนพัฒนาความรู้ความสามารถและพฤติกรรมการสอนได้ด้วยตนเอง

อาษา เขมะวิบูลย์ (2553, หน้า 19) สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียนในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การนิเทศติดตามผล หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของบุคลากรภายในหน่วยงาน เพื่อปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานกิจกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนเกิดการพัฒนาพฤติกรรม ความสามารถ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์

2. จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

กรรทอง จิรเดชากุล (2550, หน้า 3) จุดมุ่งหมายในการนิเทศภายในโรงเรียน คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ

เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้สถานศึกษา มีแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 เพื่อให้ครูเกิดจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด ฯลฯ

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ/วิธีการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศภายในมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้ รวมถึงพัฒนาความสามารถของครู แก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อด้อยบางประการที่อาจเกิดขึ้นในระบบการศึกษาให้ได้รับการแก้ไข และสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในหน่วยงาน

3. หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

กรອງทอง จิระเดชากุล (2550, หน้า 5) หลักการนิเทศภายในโรงเรียน มีหลักการดังนี้ คือ

1. การดำเนินการนิเทศ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา
3. การนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องสอดคล้องกับความต้องการ/จำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องเป็นมีระบบโดยมีบุคลากรเป็นหลักในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนและต้องสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน

4. ภาพความสำเร็จและความล้มเหลวของการนิเทศภายในโรงเรียน

กรອງทอง จิระเดชากุล (2550, หน้า 10) การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกสถานศึกษา ต้องกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการตามบทบาทภารกิจของการจัดการศึกษายุคใหม่ ซึ่งสภาพตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงความสำเร็จ มีดังนี้

1. สภาพความสำเร็จ

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกสถานศึกษา ต้องกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการตามบทบาทภารกิจของการจัดการศึกษายุคใหม่ ซึ่งสภาพตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงความสำเร็จ มีดังนี้

- 1.1 นักเรียนมีการพัฒนาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 1.2 โรงเรียนจัดการนิเทศภายในได้อย่างมีระบบต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
- 1.3 ผู้บริหารตระหนักรู้เสมอว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งของการบริหารโรงเรียนที่ต้องให้ความสำคัญ โดยกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน
- 1.4 ผู้บริหารสามารถแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นผู้นำ

มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความกระตือรือร้น ตลอดจนเป็นผู้นำทางความคิดและการเปลี่ยนแปลง

- 1.5 ครูมีความพึงพอใจ และได้พัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถในการปรับปรุงพฤติกรรมการสอน การพัฒนาวิชาชีพ
 - 1.6 ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน อุทิศเวลาและเสียสละเพื่อ งานการจัดการเรียนรู้ตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคล
 - 1.7 ห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อม มีความพร้อมเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนทางการจัดการศึกษายุคใหม่
 - 1.8 ชุมชน ท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือในการ พัฒนาโรงเรียนทุกๆ ด้าน และทุกๆ โอกาส
 - 1.9 เกิดการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ในการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.10 โรงเรียนมีเส้นแนวโน้มของการพัฒนาที่สูงขึ้น เป็นองค์กร ต้นแบบ มีความเป็นมาตรฐานด้านการเรียนรู้ มุ่งสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศในอนาคต
2. สภาพความล้มเหลว
- 2.1 ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน โลกทัศน์แคบ ไม่สามารถสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นได้ อาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น ขาด ความรู้ความสามารถและขาดทักษะ มีเจตคติเชิงลบต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.2 ครูในโรงเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบ ต่อการพัฒนางาน ขาดความร่วมมือในองค์กร เกิดความแตกแยก ไม่มีความสามัคคีในหมู่ คณะ
 - 2.3 เกิดภาวะการณ์ขาดแคลนปัจจัยเสริมสร้างการเรียนรู้ใน ทุกๆ ด้าน เช่น สื่อไม่พร้อม เครื่องมือไม่มีหรือไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยที่ จะรองรับการเปลี่ยนแปลง
 - 2.4 ขาดความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่น ที่จะให้การ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
 - 2.5 แนวโน้มของการพัฒนาต่ำลง ไม่เกิดผลผลิตตามที่คาดหวัง
- จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำเร็จของการนิเทศ

ภายในโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้ต้องให้ความสำคัญและอาศัยความร่วมมือในการพัฒนา
โรงเรียนจากหลายๆ ฝ่ายในทุกๆ ด้านและทุกๆ โอกาส

4. รูปแบบการนิเทศภายใน

พระครูประดิษฐ์กาญจนคุณ สุพร (2546, หน้า 23) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศ
ภายในสถานศึกษาสามารถทำได้หลายรูปแบบ รวมทั้งสามารถผสมผสานแต่ละรูปแบบเข้า
ด้วยกันแต่จะใช้รูปแบบใดนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของสถานศึกษา
เป็นสำคัญ วิธีการที่สถานศึกษาสามารถนำมาใช้ มีดังนี้

1. การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ ซึ่งสามารถจัดเป็นการ
บรรยายที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจของวิทยากรไปสู่ ครู การให้ความรู้ของ
วิทยากรสามารถทำได้หลายวิธีได้แก่

1.1 การบรรยายโดยใช้วิทยากรคนเดียวมาบรรยายโดยมีครูอาจารย์
เป็นผู้รับฟัง การเชิญวิทยากรที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิได้รับการยอมรับและให้ความสนใจจากครู
อาจารย์มากซึ่งอาจจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กก็ได้ เป็นกิจกรรมที่สามารถจัด
โดยสะดวกและเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย

1.2 การบรรยายโดยวิทยากรหลายคน วิทยากรจะมาเป็นทีมแต่แต่ละคน
จะมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของคน การบรรยายโดยใช้วิทยากรหลายคนช่วยให้บรรยายภาค
นำเสนอใจและสามารถช่วยกันพูดช่วยกันเสริม ลักษณะนี้คล้ายกับการจัดสัมมนาหรือจัด
แบบซิมโปเซียม (Symposium) มีการอภิปรายประกอบด้วย

1.3 การบรรยายโดยใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นการบรรยายโดยใช้สื่อการ
สอนช่วยเช่น แผ่นสไลด์ สไลด์ แผนภูมิ ประกอบการบรรยาย สื่อการสอนเป็นสิ่งที่
นำเสนอใจและทำให้ผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจในเรื่องที่บรรยายได้มากขึ้น

2. การเชิญสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมและบริษัทห้างร้าน
มาสาธิตอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในการเรียนการสอนปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านวิชาชีพ
อาชีวศึกษาต้องการเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกมาก การสาธิตจึงเป็นเทคนิควิธีที่ให้
ความรู้ที่มุ่งให้ผู้นิเทศได้เห็นการดำเนินการ กระบวนการทำงานของอุปกรณ์เครื่องมือที่
คล้ายกับสถานการณ์จริง แต่ควรจะเป็นกลุ่มขนาดเล็กและใช้วิธีการอื่นควบคู่กันไป

3. สถานศึกษาจัดแหล่งบริหารทางวิชาการ เช่น จัดห้องสมุดอาชีพ
มุมอ่านหนังสือ นิทรรศการ ตลาดนัดแรงงาน เป็นต้น เป็นเทคนิควิธีการส่งเสริมทางด้าน

วิชาการให้กับครู อาจารย์

4. การสนทนาทางวิชาการ เป็นการจัดประชุมสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้โดยจัดกิจกรรมที่มีหัวข้อ อาจจัดเป็นครั้งคราวตามแต่ความสะดวกของสถานศึกษา การสนทนาทางวิชาการนี้สามารถเชิญวิทยากรทั้งจากภายนอกหรือภายในสถานศึกษา

5. การสาธิตการสอน เป็นการแสดงที่อาจจะจำลองสถานการณ์จริงหรือที่เรียกว่าบทบาทสมมติ (Role Playing) โดยการกำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือลองปฏิบัติไปตามที่ควรเป็นไปในการนำมาใช้ในการนิเทศจะเป็นการนำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูมาเป็นตัวกำหนดให้ผู้ทำกิจกรรมสมมติเองว่า ถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้นเขาจะอย่างไร ซึ่งจะเป็นลักษณะสาธิตการสอนในแต่ละเรื่อง เช่น วิธีนำเข้าสู่บทเรียน การตั้งคำถาม การสร้างกำลังใจให้แก่ผู้เรียน เป็นต้น

6. การประชุม การประชุมสัมมนาที่ใช้ในการนิเทศมีหลายลักษณะ เช่น การประชุมชี้แจงฝ่ายบริหารสถานศึกษา การประชุมกลุ่มย่อยในงานการประชุมระดมมันสมองตลอดจนการประชุมสัมมนา การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นเทคนิควิธีที่ทำการสังเกตการสอนในสถานการณ์จริงของครูอาจารย์ เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของครูอาจารย์เหล่านั้น การสังเกตในห้องเรียนจะช่วยให้ทราบจุดดีหรือจุดอ่อนของการสอนเพื่อจะเป็นแนวทางในการนิเทศได้ การสังเกตการสอนต้องได้รับความยินยอม และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการสอน

สรุปได้ว่า การนิเทศติดตามผล เป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนา เป็นกระบวนการชี้แนะ ช่วยเหลือ โดยยึดหลักประชาธิปไตยในการปรับปรุง การประสานงานแก่ครู ซึ่งการนิเทศติดตามมีลักษณะเดียวกับการนิเทศภายใน แต่การนิเทศติดตามในการวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นให้ครูที่ปรึกษานิเทศติดตามนักเรียน ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพ หรือร่วมกิจกรรมให้เต็มความสามารถ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

นักการศึกษาและนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความหมายของ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) หรือนิยมเรียกว่า PAR

เกี่ยวข้องกับกรวิจัยอยู่ 2 ประเภท คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นิตยา รัชชวงษ์ (2552, หน้า 49) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมมือกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจในปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งถ้ากล่าวในบริบทของโรงเรียน ก็คือการวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและชั้นเรียน โดยที่ครูพยายามปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง จากการสะท้อนของตนเอง การหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ รวมทั้งการใช้ความเข้าใจและมโนทัศน์ของตนเองมากกว่าของผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยการปฏิบัติการจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ความสามารถหรือควบคุมสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ด้วยตนเอง

นิมนวล ทองผล (2552, หน้า 26) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบเป็นปัญหาเฉพาะเรื่องและต้องดำเนินการอย่างรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องผลจากการวิจัยจะทำให้เกิดการพัฒนากการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

สุวิมล ว่องวาณิช (2552, หน้า 10) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียนแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ของตนให้ทั้งตนเองและกลุ่มผู้ร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปราย และเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ และผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนากการเรียนการสอนต่อไป

วีระศักดิ์ สุภาพ (2552, หน้า 37) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการ คือ รูปแบบของวิธีการศึกษาค้นคว้าแบบส่องสะท้อนตนเองเป็นหมู่คณะของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในสถานการณ์ทางสังคม เพื่อต้องการที่จะพัฒนาหาลักษณะที่ชอบธรรมและความชอบด้วยเหตุผลของวิธีการปฏิบัติงาน และได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน

อิลเลียต (Elliott, 1978, unpaged, อ้างถึงใน ประวิต เอราวรรณ์, 2545, หน้า 8 - 9) ได้ศึกษาไว้ว่า ลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการมีอยู่ 10 ประการ โดยอาศัยแนวคิดของ Elliott ดังนี้

1. ปัญหาที่นำมาวิจัย ต้องเป็นปัญหาของผู้ปฏิบัติการ
2. ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้
3. ปัญหานั้นเป็นปัญหาเชิงปฏิบัติ ไม่ใช่ปัญหาเชิงทฤษฎีหรือหลักการ
4. มีการเสนอทางออกของปัญหาและปรับเปลี่ยนไปจนกว่าการวิจัยจะเสร็จสิ้น
5. เป้าหมาย คือ ต้องการให้ผู้ศึกษาค้นคว้าเข้าใจปัญหา
6. ใช้วิธีวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย และสถานการณ์ปัญหาที่เกาะติดเพื่อการศึกษา
7. กรณีศึกษาในที่นี้ เป็นการรายงานตามการรับรู้ และความเชื่อในสิ่งต่างๆ ของครูหรือผู้เรียน
8. ใช้การบรรยายข้อมูลจากสัญลักษณ์ทางภาษาที่แสดงออกมาในชีวิตประจำวัน
9. กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลได้อย่างอิสระ
10. เปิดรับหรือรวบรวมข้อมูลได้อย่างอิสระภายในกลุ่ม หรือในระหว่างการปฏิบัติ

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการค้นคว้าหาวิธีการในการแก้ปัญหาโดยกลุ่มบุคคลหรือองค์กรในชุมชนที่ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันประเมินผลอย่างมีระบบและต่อเนื่อง ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

สมบัติ ท้ายเรือคำ (2547, หน้า 43) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การวิจัยที่มุ่งแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานของหน่วยงาน องค์กร หรือชุมชนตามแนวทางที่บุคคลหลายฝ่ายซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมในการวิจัยทุกขั้นตอน นับตั้งแต่ขั้นตอนแรกเริ่ม จนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินการวิจัย

สำราญ กำจัดภัย และคณะ (2548, หน้า 11) กล่าวว่า การวิจัยแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการค้นหาข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้ในการ

อธิบายปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือองค์การที่สนใจศึกษา การวิจัยประเภทนี้จะไม่เรียกกลุ่มเป้าหมายในการทำวิจัยว่า กลุ่มตัวอย่าง หรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเหมือนกับการวิจัยทั่วไป แต่จะเรียกว่า “นักวิจัยภายใน หรือ นักวิจัยร่วม” เพราะบทบาทของกลุ่มเป้าหมายไม่ใช่เพียงเป็นผู้ให้ข้อมูลแต่จะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการทำวิจัย ในขณะที่นักวิจัยเอง (นักวิจัยภายนอก) ก็ไม่ใช่เพียงเป็นผู้สังเกตการณ์ภายนอกเท่านั้น แต่จะเข้ามามีส่วนร่วมในปัญหาของกลุ่มเป้าหมายที่นักวิจัยทำงานร่วมอยู่ด้วย

ชัชวาล ทัดศิวิชัย (ออนไลน์, หน้า 2554) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การร่วมกันดำเนินกระบวนการวิจัยโดยผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ทั้งที่เป็นชาวบ้านและนักพัฒนา กับผู้วิจัยภายนอก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพความจริงของสังคมนั้นและเพื่อให้เห็นภาพแห่งคุณลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เด่นชัด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการค้นคว้าหาวิธีการในการแก้ปัญหาโดยกลุ่มบุคคลหรือองค์กรในชุมชนที่ร่วมกันคิด ร่วมกันทำและร่วมกันประเมินผลอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน

ชนิษฐา กาญจนรังสี (ออนไลน์, 2554) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานในการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องไม่สิ้นสุดในวงจรไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่การวิจัยจะประสบความสำเร็จได้เมื่อนักวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเชื่อว่าทุกคนมีศักยภาพและมีความสามารถในการคิดและการทำงานร่วมกัน การวิจัยเริ่มจากความรู้สึกของคนที่ปัญหาหรือความต้องการของชุมชนแล้วสร้างความเข้าใจและกระทำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

เคมมิสและแมคแทกการ์ท (Kemmis and Mc Taggart, 1988, หน้า 47 – 48) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นวัฏจักรของกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตและการสะท้อนผล กระบวนการหนึ่งวงจรนั้นใช้ระยะเวลาในการดำเนินการไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของกิจกรรมที่ทำในแต่ละขั้นตอนในแต่ละวงจร กิจกรรมบางอย่างการดำเนินการจนครบวงจรอาจใช้ระยะเวลาเพียง 7 – 10 วันเท่านั้น เช่น การจัดการเรียนการสอน ขณะที่กิจกรรมบางอย่างใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานถึง 1 ปี ซึ่งเคมมิสและแมคแทกการ์ท เสนอว่าสำหรับนักวิจัยปฏิบัติการมือใหม่ไม่ควรใช้เวลาในแต่ละวงจรมากนัก เนื่องจากจะทำให้

เกิดความยากลำบากในการรับผิดชอบและการมองเห็นความก้าวหน้า รอบวงจรหนึ่งๆ ไม่ควรมีระยะเวลาเกินกว่า 1 เดือน จะทำวิจัยได้รับประโยชน์จากการศึกษากระบวนการต่างๆ ได้ดีกว่า

กล่าวโดยสรุป การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยนำเอาวิธีการแนวทางเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา เป็นกระบวนการที่มีวงจรต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทำงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

3. กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

เคมมิสและแมคแทกการ์ท (Kemmis and Mc Taggart, 1988, อ้างถึงใน อองอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301 – 303) ได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้ 4 ขั้นตอนหลักคือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกตการณ์ (Observation) กระบวนการ และผลของการเปลี่ยนแปลงและ 4) การสะท้อนกลับ (Reflection) กระบวนการและผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน (RePlanning) และดำเนินการเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการวิจัยหลักที่หมุนเคลื่อนไปเป็นวัฏจักรของกระบวนการวิจัยเสมือนแหล่งที่ก่อให้เกิดความรู้เชิงปฏิบัติและกลไกการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้แก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง หรือเป็นการดำเนินงานวิจัยที่ไม่แยกกิจกรรมการสืบค้นหาความรู้ความจริงออกจากกิจกรรมการพัฒนา ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสามารถประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยตามแนวคิดเคมมิสและแมคแทกการ์ทได้ ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละขั้น

1. ขั้นการวางแผน (Planning) เป็นขั้นเริ่มต้นซึ่งดำเนินการด้วยการสำรวจปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขหรือพัฒนาโดยผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ครูผู้สอนในชั้นเรียนและผู้เกี่ยวข้องอาจเป็นครูอื่นๆ ที่สอนร่วมกัน นักเรียน ผู้ปกครองและ/หรือผู้บริหารตลอดจนชุมชน วางแผนร่วมกันโดยการสำรวจสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขจะใช้วิธีการใดบ้างบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วมเป็นอย่างไร เครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาอะไรบ้าง เป็นต้น ในขั้นการวางแผนจะมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้มองสภาพปัญหาได้ชัดเจน รอบด้าน สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น แล้วร่วมกันกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ

2. ขั้นการปฏิบัติการ (Action) เป็นการนำข้อมูลจากขั้นวางแผนงานมา

ดำเนินการปฏิบัติ โดยผู้มีส่วนร่วมใช้การวิเคราะห์หรือวิจารณ์ประกอบการปฏิบัติไปด้วย โดยร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับว่าแผนที่วางไว้อย่างสมเหตุสมผลนั้นปฏิบัติได้จริงมากน้อย เพียงใดและอาจมีอุปสรรคอื่นๆ มาเกี่ยวข้องโดยไม่คาดคิด ฉะนั้นแผนงานที่กำหนดไว้ อาจจะต้องยืดหยุ่น โดยผู้มีส่วนร่วมต้องใช้วิจารณญาณและการตัดสินใจที่เหมาะสมและมุ่ง การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ด้วย

3. ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) ในการดำเนินการวิจัยในชั้นปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการสังเกตการณ์ควบคู่ไปด้วยเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงในการปฏิบัติ ควรให้ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายได้ร่วมการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างระมัดระวัง พร้อมกับจดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง สิ่งที่ต้องทำกาสังเกต คือ กระบวนการของการปฏิบัติการสังเกต (The Action Process) ผลของการปฏิบัติการ (The Effects of Action) และสภาพแวดล้อมและข้อจำกัดของการปฏิบัติ (The Circumstances and Constraints) การสังเกตนี้รวมถึงการรวบรวมผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติโดยมากจะใช้เครื่องมือในการสังเกตเพื่อบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ หรือแบบสังเกตที่วัดผลออกมาในเชิงปริมาณใช้แบบสำรวจ แบบสอบถามวัดสิ่งที่ต้องการทราบความเปลี่ยนแปลงด้วย

4. ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) ขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการคือการประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ผู้มีส่วนร่วมจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนชุมชนและสังคม โดยร่วมกันอภิปรายเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้น การประเมินโดยผู้มีส่วนร่วมจะทำให้ข้อมูลครอบคลุมรอบด้าน โดยข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและวางแผนการปฏิบัติต่อไปจนกว่าจะสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนางานที่เกิดขึ้นได้

สุวิมล ว่องวานิช (2552, หน้า 23) กล่าวว่า ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีกระบวนการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัยแบบขดลวด มี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนหลังจากการวิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข (Plan) การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (Act) การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน (Observe) และการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงานให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป (Reflect) วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ เรียกว่า วงจร PAOR

จากขั้นตอนของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถนำมาใช้ในการประยุกต์และพัฒนา

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้ 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกตการณ์ (Observation) 4) การสะท้อนกลับ (Reflection) ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวนี้ สามารถแก้ปัญหาและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

บริบทของโรงเรียนบ้านหนองแปน

โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 (2559, หน้า 2 – 24) มีบริบททั่วไปดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ขนาดและที่ตั้ง

โรงเรียนบ้านหนองแปน ตั้งอยู่ที่บ้านหนองแปน หมู่ที่ 10 ตำบลหนองแปน อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนครเขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รหัสไปรษณีย์ 47290 website : <http://www://nongpan.go.cc>. โรงเรียนบ้านหนองแปน มีเนื้อที่ทั้งหมด 32 ไร่ 2 งาน 32 ตารางวา

1.2 ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนบ้านหนองแปนตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 21 สิงหาคม 2502 เปิดทำการสอนครั้งแรกโดยอาศัยศาลาที่ชาวบ้านสร้างขึ้นเพื่อทำบุญประจำปี ซึ่งเป็นสถานที่ทำการเรียนการสอนชั่วคราว มีนายศรียนต์ ประนมศรี ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ มีนักเรียนทั้งหมด 25 คน นักเรียนชาย 12 คน นักเรียนหญิง 13 คน ต่อมาได้รับงบประมาณ 50,000 บาท เพื่อจัดสร้างอาคารเรียนโดยชาวบ้านร่วมสมทบทุน ซึ่งได้ดำเนินการจนแล้วเสร็จเป็นอาคารเรียนแบบ ป.001 ในระหว่างปี 2502 – 2518 เปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 ปี 2519 – 2538 เปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปี 2439 – ปัจจุบัน เปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้น อนุบาล 1 – ม. 3

1.3 ปรัชญา

“สุโข ปัญญา ปฏิลาโภ” หมายถึง ปัญญาทำให้เกิดสุข

1.4 วิสัยทัศน์

การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย

ผู้บริหาร

เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตรนวัตกรรม และกระบวนการเรียนรู้ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยมีชุมชนเป็นส่วนร่วม

ครู

มีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับนักเรียน มีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ ดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ

นักเรียน

มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้าสามารถแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง เป็นคนดีมีคุณธรรม รู้จักคิดวิเคราะห์มีทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ สืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยอย่างมั่นใจในตนเอง

1.5 พันธกิจ

1.5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

1.5.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

1.5.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา และบูรณาการการจัดการศึกษา

1.6 เป้าประสงค์

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพและ

มาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดเป้าประสงค์ ดังนี้

1. นักเรียนระดับระดับก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย และมีคุณภาพ
 2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นธรรม
 3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น
มีทักษะที่เหมาะสม และทำงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
 4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ
และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพ
ระดับมาตรฐานสากล
 5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการทำงาน
แบบบูรณาการ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และ
กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา
 6. พื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนา
รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่
โดยมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1** พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2** เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตาม
ศักยภาพ และมีคุณภาพ
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3** พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร
ทางการศึกษา
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4** พัฒนาระบบการบริหารจัดการ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1** พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
- เป้าประสงค์ที่ 1 นักเรียนระดับระดับก่อนประถมศึกษา และระดับ
การศึกษา ขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย และมีคุณภาพ

กลยุทธ์

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

1.1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.1.1 ปลูกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

หลักของ คนไทย 12 ประการ

1.1.2 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวและการบริการ แนะแนวเพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ให้แก่นักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาอย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถวางแผนชีวิตด้านการเรียน การประกอบอาชีพในอนาคต รวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.1.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ตามวัย

1.1.4 ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และภาษาอาเซียนอย่างน้อย 1 ภาษา เพื่อให้นักเรียนสามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ รองรับการค้าสู่ประชาคมอาเซียน และเทียบเคียงสู่มาตรฐานสากล

1.2 พัฒนาระบบส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการจัดการศึกษา

1.2.1 ส่งเสริมการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท ให้มีประสิทธิภาพ

1.2.2 สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพ

1.2.3 ส่งเสริมการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม

1.2.4 ส่งเสริม สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี และนวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่หลากหลาย การมีศูนย์รวมสื่อให้ครูสามารถยืมสื่อไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อได้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและนอกห้องเรียน

1.2.5 ส่งเสริมสนับสนุนการนำการทดสอบ NT, O-NET การประเมินของ PISA และระบบการทดสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน

1.2.6 ส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง

1.2.7 ส่งเสริมการจัดหลักสูตรทักษะอาชีพ ควบคู่ไปกับวิชาสามัญ ในระดับมัธยมศึกษา

1.2.8 จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล หลากหลายมิติให้มีความเข้มแข็งและต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม ให้มีข้อมูลป้อนกลับ และสามารถสะท้อนคุณภาพของผู้เรียน

2. สร้างแนวร่วมการกำกับดูแล พัฒนาคุณภาพนักเรียน

2.1 สร้างความเข้าใจและความตระหนักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้แก่ผู้ปกครองชุมชน สังคม และสาธารณชน

2.2 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.3 ประสานสถาบันที่รับนักเรียนเข้าศึกษาต่อให้คัดเลือกอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ

เป้าประสงค์ที่ 2 ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค

เป้าประสงค์ที่ 6 พื้นที่พิเศษ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษามีความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

1.7 ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา

โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2559) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการดูแลนักเรียนได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นครูประจำชั้น โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2559)

ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ตำแหน่ง/ วิทยฐานะ	วุฒิ	วิชา เอก	สอนวิชาชั้น/ อนุบาล
1	นายนิคม สีสิ่ง	ผอ./ชำนาญ การพิเศษ	ศษ.ม.	การบริหาร การศึกษา	-
2	นางสาววิจิตรา ชาเรืองเดช	ครู	ค.บ.	ปฐมวัย	ประจำชั้น/ อนุบาล 1
3	นางสาวปัทสสร บุญวิเศษ	ครู	ค.บ.	บรรณารักษ์	ประจำชั้น /ป.3
4	นายประยูร ไวยะวัน	ครูชำนาญ/ การพิเศษ	ค.บ.	ประถมศึกษา	สังคมฯ, /ม.1-ม.3
5	นางสาวธัญสมร มาลีลัย	ครูผู้ช่วย	ศษ.บ.	คณิตศาสตร์	คณิต, การ งาน/ป.6-ม.3
6	นางศรีไคร เมืองแทน	ครูชำนาญ/ การพิเศษ	ค.บ.	บรรณารักษ์	ประจำชั้น /ป.1
7	นางสาวอมรรัตน์ ศิริบุตร	ครู	ศศ.ม. กศ.ม.	ภาษาอังกฤษ หลักสูตรและ การสอน	ภาษาอังกฤษ /ป.4-ม.3
8	นางสุภัคชญา บุญมาก	ครูชำนาญ การพิเศษ	ค.บ. ศษ.ม.	ภาษาไทย บริหาร การศึกษา	ภาษาไทย /ป.5-ม.3
9	นางสาวพรทิพย์ โกกิลาร์ตัน	ครู	ค.บ.	ปฐมวัย	ประจำชั้น/ อนุบาล2
10	นายพิทักษ์ เมืองแทน	ครูชำนาญ/ การพิเศษ	ปก.ศ	-	คณิต ไทย สังคม ป.4-6

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ตำแหน่ง/ วิทยฐานะ	วุฒิ	วิชา เอก	สอนวิชาชั้น/ ประจำชั้น
11	นางพิมลศรี ฤทธิทานันท์	ครูผู้ช่วย	คป.	วิทยาศาสตร์	ประจำชั้น /ป.2
12	นางสาวสุดาณี สกุลสุข	ครู	วท.บ. ศษ.ม.	เทคโนโลยี อาหาร บริหาร การศึกษา	วิทย, การงาน ป.4-6
13	นายอภิชาติ หงษ์ภู	ครู	ศษ.บ. คม.	พลศึกษา บริหาร การศึกษา	พละ ป.4-ม.3
14	นายวิรัช พิมพการ	ครู	วท.บ.	คอมพิวเตอร์	การงาน ป.1-ม.3

1.8 ข้อมูลนักเรียน

โรงเรียนบ้านหนองแปน มีภารกิจที่สำคัญ คือ การจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในเขตบริการของโรงเรียน ซึ่งดำเนินการ 3 ระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนระดับประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ตามข้อมูล 10 มิถุนายน 2559 โรงเรียนบ้านหนองแปน มีนักเรียนในความรับผิดชอบทั้ง 3 ระดับ แยกเป็นนักเรียนชาย 99 คน หญิง 88 คน รวมทั้งหมด 187 คน ดังนี้

ตาราง 2 การจัดบัญชีชั้นเรียน ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2559

ลำดับ ที่	ชั้นเรียน	จำนวนนักเรียน			ครูประจำชั้นที่ปรึกษา	หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม		
1	ชั้นอนุบาลปีที่ 1	8	5	13	นางสาววิจิตรา ชาเรืองเดช	
2	ชั้นอนุบาลปีที่ 2	7	11	18	นางสาวพรทิพย์ โกกิลรัตน์	
3	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	8	7	15	นางศรีไคร เมืองแทน	
4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	13	12	25	นางพิมลศรี ฤทธิทานันท์	
5	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	12	7	19	นางสาวปภัสนร บุญวิเศษ	
6	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	8	14	22	นายพิทักษ์ เมืองแทน นายจิรภัศร์ พิมพการ	
7	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	10	6	16	น.ส.สุตานี สกุลสุข นายประยูร ไวยะวัน	
8	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	12	6	18	นางรัตนาภรณ์ บุญรักษา	
9	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	7	8	15	นางสาวธัญสมร มาลีสัย	
10	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	5	9	14	นายอภิชาติ หงษ์ภู	
11	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	9	3	12	นางสุภัคชญา บุญมาก นางสาวอมรรัตน์ ศิริบุตร	
รวม		99	88	187		

1.9 ครูอัตราจ้าง/ลูกจ้าง

ตาราง 3 ครูอัตราจ้าง/ลูกจ้าง ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2559

ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	วุฒิ	วิชา เอก	สอนวิชาชั้น/	จ้างด้วยเงิน
1	นางรัตนภรณ์ บุญรักษา	คป.	ชีววิทยา	วิทย์,สังคม, ศิลปะ ป.4-ม.3	สพฐ.
2	น.ส.เปมิกา ประจงจิตร	คช.บ	-	ธุรการ	SP2
3	นายอุทัย ราชตรี	ม.3	-	นักการภารโรง	SP2

1.10 รายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านหนอง
แปน ประจำปีการศึกษา 2559

ตาราง 4 รายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านหนองแปน

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
นายอิน จันทะลา	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายมนัส ไชยสีดา	กรรมการผู้แทนองค์การปกครอง
พระครูโสภณวิริยานุรักษ์	กรรมการผู้แทนพระภิกษุสงฆ์
นายนิพนธ์ ตะติยรัตน์	กรรมการผู้แทนศิษย์เก่า
นายบุญชู คำภูนิจ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
นายบุญสม จันทะลา	กรรมการจากองค์กรชุมชน
นายสุขสันต์ อวนบ้อง	กรรมการผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน
นายพิทักษ์ เมืองแทน	กรรมการผู้แทนครู
นางสุภัคชญา บุญมาก	กรรมการ / เลขานุการ

2. ขอบข่ายของงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแปน

โรงเรียนบ้านหนองแปน ได้กำหนดขอบข่ายของงานกิจการนักเรียนดังนี้

2.1 งานปกครอง

2.1.1 ระเบียบวินัยนักเรียน

ด้านการแต่งกาย ได้กำหนดกรอบการแต่งกาย 2 ด้าน คือ
(โรงเรียนบ้านหนองแปน ว่าด้วยเครื่องแต่งกายนักเรียน, 2559, หน้า 6 – 8)

2.1.1.1 ด้านเครื่องแต่งกาย ได้แก่ กางเกง กระโปรง เสื้อ
เชิ้ต รองเท้า ถุงเท้า โบว์ผูกคอ และเครื่องประดับต่างๆ

2.1.1.2 ด้านร่างกาย ได้แก่ ทรงผมและเล็บ โดยลักษณะตัว
บ่งชี้พฤติกรรมของควมมีวินัยด้านการแต่งกาย 2 ลักษณะ คือ

2.2 ความถูกต้องตามระเบียบ หมายถึง แต่งกายด้วยชุดหรือ
เครื่องแบบที่มีลักษณะตามกำหนดไว้ในระเบียบของโรงเรียนบ้านหนองแปน ว่าด้วยการ
แต่งกาย พุทธศักราช 2559 ดังต่อไปนี้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.1 เครื่องแต่งกายนักเรียนชาย

2.2.1.1 เสื้อผ้าสีขาวแบบคอเชิ้ต แขนสั้น ชายเสื้อเข้าใน
กางเกง

2.2.1.2 กางเกงผ้าสีทึบ แบบสุภาพ ขาสั้นเหนือเข่าไม่เกิน
5 เซนติเมตร

2.2.1.3 เชิ้ตหนังสือสีขาว หวีเชิ้ตสีเหลี่ยม แต่อลูมิเนียมให้
ใช้เชิ้ตลูกเสือแทนได้

2.2.1.4 รองเท้า ผ้าใบสีน้ำตาล แบบหุ้มส้นชนิดผูก

2.2.1.5 ถุงเท้าสั้น สีน้ำตาล หรือถุงเท้าลูกเสือ

2.2.2 เครื่องแต่งกายนักเรียนหญิง

2.2.2.1 เสื้อผ้าสีขาวแบบคอปกกลาสี ผูกด้วยโบว์สีกรมท่า
หรือสีน้ำเงิน เสื้อแขนสั้นยกกึ่งอก เอวตรงปล่อยชายเสื้อ

2.2.2.2 กระโปรงสีกรมท่า หรือสีน้ำเงิน แบบกึ่งทับ
รอบเอว กระโปรงคลุมเข่ายาวไม่เกิน 1 ฝ่ามือ

2.2.2.3 รองเท้าหนังสือดำแบบหุ้มส้น หุ้มปลายเท้า

มีสายรัดหลังเท้า

2.2.2.4 ถุงเท้าสั้นสีขาว

2.2.3 ความเรียบร้อยเหมาะสมกับโอกาสและกิจกรรม

หมายถึง นักเรียนที่แต่งกายได้ถูกต้องตามโอกาสและกิจกรรมที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ในรอบสัปดาห์ คือ วันจันทร์ แต่งชุดนักเรียน วันอังคารแต่งชุดพลະສີແດງ วันพุธแต่งชุดลูกเสือ เนตรนารี วันพฤหัสบดีแต่งชุดพลະສີชมพู และวันศุกร์ แต่งชุดม่อฮ่อมกางเกงนักเรียน

ด้านการตรงต่อเวลา โรงเรียนบ้านหนองแปนได้กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ดังนี้

การเข้าแถวเคารพธงชาติ เวลา 08.15 น.

เข้าห้องเรียน เวลา 08.30 น.

เวลาเรียน คาบเรียนที่ 1 เวลา 08.30 น. ถึง 09.00 น.

เวลาเรียน คาบเรียนที่ 2 เวลา 09.15 น. ถึง 10.10 น.

เวลาเรียน คาบเรียนที่ 3 เวลา 10.10 น. ถึง 11.05 น.

เวลาเรียน คาบเรียนที่ 4 เวลา 11.05 น. ถึง 12.00 น.

พักกลางวัน เวลา 12.00 น. ถึง 13.00 น.

เวลาเรียน คาบเรียนที่ 5 เวลา 13.00 น. ถึง 13.30 น.

เวลาเรียน คาบเรียนที่ 6 เวลา 13.30 น. ถึง 14.30 น.

เวลาเรียน คาบเรียนที่ 7 เวลา 14.30 น. ถึง 15.00 น.

นักเรียนทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ เวลา 07.35 น.

นักเรียนเข้าแถวก่อนเลิกเรียน เฉพาะวันจันทร์กับวันศุกร์ เพื่อฟังคำชี้แจงเรื่องต่างๆ และรับการอบรม เวลา 15.30 น. หลังจากนั้นนักเรียนเดินทางกลับบ้าน

นักเรียนเข้าแถวบริเวณถนนเพื่อเดินทางกลับบ้าน เวลา 15.30 น. ทุกวัน

ในด้านการตรงต่อเวลายังมีการตรงต่อเวลาในการนัดหมายระหว่างครูกับนักเรียนในการทำกิจกรรมร่วมกัน

ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่โรงเรียนบ้านหนองแปน มีการแบ่งเขตรับผิดชอบในการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน และในแต่ละชั้นจะได้รับผิดชอบบริเวณต่างๆ ดังนี้

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1, 2 รับผิดชอบทำความสะอาดบริเวณลานซ่อย

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบความสะอาดบริเวณหน้าห้องสมุด
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รับผิดชอบความสะอาดบริเวณหน้าและอาคาร 1
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รับผิดชอบความสะอาดบริเวณโรงอาหาร
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รับผิดชอบความสะอาดบริเวณหลังอาคาร 2
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รับผิดชอบความสะอาดบริเวณสวนป่า
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รับผิดชอบความสะอาดบริเวณหน้าเสาธง
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบความสะอาดบริเวณถนน
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รับผิดชอบความสะอาดบริเวณสนามฟุตบอล
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รับผิดชอบความสะอาดบริเวณประตูทางเข้าหน้าโรงเรียน

- 1.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ชั้น
- ชั้นที่ 1 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล
- สรุปการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนและจากระเบียบสะสม
- ชั้นที่ 2 การคัดกรองนักเรียน
- สรุปแบบคัดกรองนักเรียนทั้งชั้นเรียน
- ชั้นที่ 3 การส่งเสริมพัฒนา
- สรุปผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ
 - ผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ
 - ตารางการวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมประจำวิชา
- ชั้นที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- สรุปผลการป้องกันและการแก้ไขปัญหา
- ชั้นที่ 5 การส่งต่อภายในและภายนอก

- สรุปการส่งต่อภายในและภายนอก

ขั้นตอนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. จัดทำระเบียบสะสมเพื่อรับทราบข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว
ของนักเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ข้อมูล เกี่ยวกับผลการเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
ข้อมูลการวางแผนเป้าหมายในอนาคต

2. ประเมินนักเรียนตามแบบการประเมิน SDQ ซึ่งมีทั้งหมด 3 ฉบับ
ได้แก่

2.1 แบบประเมินตนเอง SDQ (ฉบับนักเรียนประเมินตนเอง)

2.2 แบบประเมินตนเอง SDQ (ฉบับผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน
นักเรียน)

2.3 แบบประเมินตนเอง SDQ (ฉบับครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน)

3. ประเมินนักเรียนตามแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ EQ
โดยมีการแปลผลเป็น 3 ด้าน คือ เก่ง ดี มีสุข

4. วิเคราะห์นักเรียน ทั้ง 9 ด้านตามแบบบันทึกการคัดกรองนักเรียน
รายบุคคล ดังต่อไปนี้

4.1 ด้านความสามารถของนักเรียน

4.1.1 ด้านการเรียน

4.1.2 ด้านความสามารถ

4.2 ด้านสุขภาพร่างกาย

4.3 ด้านสุขภาพและพฤติกรรม (พิจารณาแบบประเมิน
SDQ 3 ชุด)

4.4 ด้านครอบครัว

4.5 ด้านเศรษฐกิจ

4.6 ด้านการคุ้มครองของนักเรียน

4.7 ด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4.8 ด้านความฉลาดทางอารมณ์ (พิจารณาแบบประเมิน EQ)

4.9 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

5. ประเมินผลการคัดกรองนักเรียนรายบุคคล ตามแบบบันทึกการคัด
กรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (ตามข้อ 3) โดยขั้นตอนนี้สามารถแบ่งกลุ่มนักเรียน

เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

5.1 กลุ่มปัญหา (ป)

5.2 กลุ่มเสียง (ส)

5.3 กลุ่มปกติ (-)

6. ดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อรับทราบข้อมูลเพิ่มเติมของนักเรียนจากผู้ปกครอง โดยใช้แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน

7. ให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน ดังนี้

7.1 หากเด็กอยู่กลุ่มปกติ ดำเนินการส่งเสริม ดำเนินการส่งต่อเขียนรายงาน

7.2 หากเด็กมีปัญหา ดำเนินการหาสาเหตุของปัญหา ดำเนินการแก้ไข สรุปผล เขียนรายงานตามแบบบันทึกการให้คำปรึกษาเบื้องต้น, การบันทึกการส่งต่อ, แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

8. จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (Classroom meeting) โดยจัดเอกสารสนัมพันธ์กับผู้ปกครอง

2. งานกิจกรรมนักเรียน

2.1 การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.2 การจัดกิจกรรมวันสำคัญ

2.3 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

2.4 การจัดกีฬาภายใน

2.5 การจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

2.6 การส่งเสริมการออมทรัพย์

2.7 การจัดกิจกรรมศิลปะ ดนตรี

2.8 การจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด

2.9 การจัดกิจกรรมส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.10 การจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี

3. งานบริการ และสวัสดิการ

3.1 การบริการด้านสุขภาพอนามัย

3.2 การบริการแนะแนว

3.3 การบริการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน

3. บริบทเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาความมีระเบียบวินัยของนักเรียน

โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 เป็น ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง สภาพชุมชนโดยรวม ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เป็นลักษณะประเพณีสืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ แต่รายได้หลักของชุมชนมาจากการขายแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและการขายบริการมารับจ้าง ในต่างอำเภอต่างจังหวัดและต่างประเทศ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงปล่อยให้เด็กตกเป็นภาระเลี้ยงดูของคนชรา เกิดปัญหานักเรียนขาดความอบอุ่นทางครอบครัว ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง ขาดการดูแลเอาใจใส่ จากสภาพที่ผู้วิจัยได้สังเกต พบว่า นักเรียนขาดความมีระเบียบวินัยหลายด้าน โดยเฉพาะวินัยด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เช่น การแต่งเครื่องแบบไม่ถูกต้องตามที่สถานศึกษากำหนด การนำเสื้อออกนอกกางเกง ไม่สวมถุงเท้า การเหยียบส้นรองเท้า ใส่รองเท้าแตะมาโรงเรียน ใส่เครื่องประดับ การมาโรงเรียนไม่ตรงต่อเวลา การเข้าเรียนช้า ไม่เข้าเรียน ออกนอกโรงเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ส่งการบ้าน ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดเวรประจำวัน หลักเสียการทำความสะอาดเขตที่รับผิดชอบ ขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (นิคม สีสิ่ง, สัมภาษณ์, 2559) ส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย โรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาการดำเนินงานโดยประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีระเบียบวินัยด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความประพฤติของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาวินัยของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 อันจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วันวิสา ผลปัญญา (2550, หน้า 107 – 110) การพัฒนาวินัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนาวินัย

นักเรียน โรงเรียนได้พัฒนางานปกครองนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการตักเตือนและทำโทษ นักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ ฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมาก บุคลากรฝ่ายปกครองมีน้อยไม่เพียงพอ ทำให้การดูแลนักเรียนเอาใจใส่นักเรียนไม่ทั่วถึง จึงมีนักเรียนที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ แต่งกายไม่ถูกต้องผิดระเบียบไม่ตรงต่อเวลา ขาดความรับผิดชอบ ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหานำมาสรุปปัญหาและแนวทางแก้ไขโดยร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ของการพัฒนา คือ 1) กลยุทธ์ป้องกัน ได้แก่ การอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าก่อนเข้าเรียน การอบรมในช่วงโฮมรูม และการอบรมสอดแทรกในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2) กลยุทธ์แก้ไขได้แก่ กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน 3) กลยุทธ์สนับสนุน ได้แก่ กิจกรรมสร้างนิสัย กิจกรรมนักเรียนวินัยดีเด่น เมื่อดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 1 พบว่านักเรียนมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรม ดำเนินกิจกรรมด้วยความเอาใจใส่ ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม เคารพกฎกติกาที่วางไว้ นักเรียนพัฒนาตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา เข้าเรียนตรงเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติตรงเวลา การส่งงานครูตามกำหนดเวลา การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามกำหนดเวลา นักเรียนมีวินัยด้านการแต่งกาย รักษา ความสะอาดเครื่องแต่งกาย แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน รักษาความสะอาดของเล็บมือเล็บเท้าและทรงผมถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน นักเรียนมีวินัยต่อหน้าที่ที่ครูมอบหมาย มีการวางแผนการดำเนินงาน แบ่งงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ รับผิดชอบงานด้วยความเอาใจใส่ ผลการดำเนินกิจกรรมเป็นที่น่าพอใจ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ยอมรับข้อบกพร่องและปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอชื่นชมผลงานของตนเอง แต่มีนักเรียนบางคนที่ไม่เข้าเรียนตามตารางเรียน ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามเวลา ทรงผมไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ไม่รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมาย จำนวน 4 คน เมื่อดำเนินการต่อเนื่องในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการอบรม กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน กิจกรรมสร้างนิสัย และกิจกรรมนักเรียนวินัยดีเด่น หลังดำเนินการพบว่า นักเรียนมีวินัยทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ไม่มีนักเรียนที่มีการปฏิบัติอยู่ระดับต้องปรับปรุง นักเรียนมีวินัยด้านการตรงต่อเวลาดีขึ้น นักเรียนไปโรงเรียนตรงเวลา กลับบ้านตรงเวลา ทำการบ้านเสร็จก่อนเข้านอน ช่วยงานบ้าน/เล่นเป็นเวลา นักเรียนมีวินัยด้านการแต่งกายดีขึ้น นักเรียนดูแล ความสะอาดของเสื้อผ้า การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ ดูแลเล็บมือเล็บเท้าและทรงผมให้สะอาด เรียบร้อย ทรงผมถูกต้องตามระเบียบ นักเรียนมีวินัยต่อหน้าที่ที่ครูมอบหมายดีขึ้น

นักเรียนวางแผน การทำงานที่ครุมอบหมาย มีการแบ่งงานกันทำในกลุ่มเพื่อนๆ รับผิดชอบงานที่ครุมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ทำงานเป็นที่น่าพอใจ ยอมรับข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ชื่นชมผลงานของตนเอง

สุทธิดา รักษาพันธ์ (2550, หน้า 98 - 103) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนสวรรค์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยตามวงจรการทำงานแบบ PAOR ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ วงจรที่ 1 กิจกรรมเสริมสร้างศรัทธา พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตามแผนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างศรัทธา มีระดับการแสดงพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 70.8 แปลความหมายว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก วงจรที่ 2 กิจกรรมพัฒนาการคิด พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตามแผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิด มีระดับการแสดงพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 80.4 แปลความหมายว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก วงจรที่ 3 กิจกรรมนำเสนอผลผลิตการพัฒนา พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ตามแผนการจัดกิจกรรมนำเสนอผลผลิตการพัฒนา มีระดับการแสดงพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 91 แปลความหมายว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทั้ง 3 วงจร พบว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างศรัทธา กิจกรรมพัฒนาการคิด กิจกรรมนำเสนอผลผลิตการพัฒนา มีระดับการแสดงพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 80.8 แปลความหมายว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก จากการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการแสดงพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านระเบียบวินัยไปในทางที่ดีขึ้น

ผุสดี กล้าบุตร (2551, หน้า 109) ได้ศึกษา การวิจัยสร้างยุทธศาสตร์ การพัฒนาเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านจอมปิง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง การวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านจอมปิง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียน

ประกอบด้วยหน่วยระบบการทำงาน 4 หน่วยระบบ ดังนี้ 1) หน่วยระบบการมีส่วนร่วม 2) หน่วยระบบกิจกรรมหน้าเสาธง 3) หน่วยระบบกิจกรรมอาหารกลางวัน 4) หน่วยระบบการเสริมแรง เมื่อนำยุทธศาสตร์การพัฒนาเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียนไปทดลองใช้ นักเรียนมีระเบียบวินัยเพิ่มจากเดิมร้อยละ 41.06 ในด้านความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนเกิดความพึงพอใจมากโดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียนจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปแก้ปัญหาการขาดระเบียบวินัยของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้นักเรียนมีระเบียบวินัยที่ดีเพิ่มขึ้นจากเดิม เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในประเด็นของการเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียน ถ้าขาดความร่วมมือที่ดีของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายและขาดการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด ตลอดจนการเสริมแรงที่ถูกต้องโอกาสและจังหวะจะทำให้การฝึกระเบียบวินัยไม่ติดตัวคงทน

วรวิธ อัครกตัญญู (2552, หน้า 125) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กิจกรรมการนิเทศ โดยใช้กิจกรรมนักเรียนต้นแบบกิจกรรมรักโรงเรียนกิจกรรมคนดีศรี ม.พ.ค. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักเกิดจิตสำนึกในการรักษาระเบียบวินัย และได้ร่วมปฏิบัติจริงตามกิจกรรมที่กำหนด จึงส่งผลให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวมมากขึ้น แต่ยังมีนักเรียนประมาณ ร้อยละ 2.58 ที่ยังขาดความรับผิดชอบในการทำความสะอาด ซึ่งพฤติกรรมนี้จะลดลงได้หากทางโรงเรียนได้วิเคราะห์การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

วีระ จันทร์ดาวรรณ (2552, หน้า 102) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความสะอาดโรงเรียนบ้านห้วยหัน อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์การทำงานเป็นกลุ่มและเสริมแรงทำให้นักเรียนมีวินัยด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนมากขึ้น ร่างกายแขนและขาเครื่องแต่งกายสะอาดขึ้น จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้นำกลยุทธ์ดังกล่าว ไปใช้ในการพัฒนานักเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและเกิดผลดีกับนักเรียนต่อไป

พิชัย อันปัญญา (2552, หน้า 106) ได้ศึกษา การพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย สังกัดกองการศึกษาเทศบาล

เมื่อมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า สภาพก่อนการพัฒนา นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลสองนางโย มีพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยใน 3 ด้าน คือ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสะอาด และด้านการแต่งกาย สมควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียน และการนิเทศติดตามผล ซึ่งมีกิจกรรมประกอบการพัฒนา คือ กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน กิจกรรมสอดแทรกวินัยระหว่างเรียน กิจกรรมแบ่งเขตรับผิดชอบ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมรับนักเรียนที่หน้าประตูโรงเรียนและกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อนและผลจากการพัฒนาพบว่า นักเรียนมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

วิทยา จิตเงิน (2552, หน้า 102 - 108) ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนบ้านกรูด อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า จากการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนบ้านกรูด อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการดำเนินกิจกรรมเพื่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมการสอนสอดแทรกความมีระเบียบวินัยในรายวิชาต่างๆ ขณะทำการสอน ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัย นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ครูได้พบนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่ออบรมและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีกิจกรรมมารยาท พูดจามีสัมมาคารวะ รู้จักแสดงความเคารพครูและการไหว้ได้ถูกต้อง การจัดกิจกรรมตรงต่อเวลาด้วยใบเหลือง-ใบแดง เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรมตรงต่อเวลาในการเข้าแถวเคารพธงชาติ การเข้าห้องเรียนตามเวลาคาบเรียนที่กำหนดการตรงต่อเวลาในการเข้าแถวหน้าห้องเรียน ภาคบ่าย และเข้าแถวหน้าเสาธงหลังเลิกเรียน ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการตรงต่อเวลาดีขึ้น กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมในรูปแบบคณะกรรมการที่เน้นกระบวนการกลุ่ม และนักเรียนมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวมที่ดีในด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ทำให้ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย กิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกตระหนักในความรับผิดชอบต่อตนเอง ทำให้นักเรียนมีกิจกรรมมารยาทและมีการตรงต่อเวลามากขึ้น และมีจิตสำนึกตระหนักในความ

รับผิดชอบต่อส่วนรวมมีการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนมากขึ้น กิจกรรมสร้างคู่มือระเบียบการสร้างเสริมวินัยนักเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดทำเอกสารขึ้นเพื่อ แจกให้นักเรียนได้ศึกษายึดถือปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนในด้านกิจกรรมยามว่าง ด้าน การตรงต่อเวลา ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ซึ่งนักเรียน สามารถปฏิบัติตามและมีความรับผิดชอบดีขึ้น

วัฒนา สิงห์ลี (2552, หน้า 112 – 116) ได้ศึกษาการพัฒนาการ ดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาโรงเรียนบ้านหนองสังข์ อำเภอ ชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ในวงรอบที่ 1 จากการใช้กลยุทธ์ การ ประชุมแบบมีส่วนร่วมการเสริมสร้างวินัยนักเรียนและการติดตามผล เมื่อได้สำรวจ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายของแต่ละชั้นแล้วนักเรียนที่มีปัญหาทั้ง 3 ด้าน จำเป็นต้องพัฒนา เสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านการตรงต่อเวลาตามกรอบการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) ด้านการ มาโรงเรียนไม่ทันเวลา 2) ด้านการเข้าเรียนไม่ทันตามกำหนด 3) ด้านการส่งงานไม่ทัน กำหนด ผลการดำเนินงานนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน มีวินัยด้านการตรงต่อเวลากว่าคือ การมาโรงเรียนทันกิจกรรมหน้าเสาธง การเข้า ห้องเรียนทันเวลา การส่งงานทันเวลากำหนดมากขึ้นแต่ยังมีนักเรียนบางคนที่ยังไม่เปลี่ยน พฤติกรรม จึงได้ทำการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์เดิม แต่เน้นการวิเคราะห์ นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจะได้ทราบรายละเอียดของนักเรียนแต่ละคนในเชิงลึก กล่าวคือ การร่วมมือกันทุกฝ่ายจนทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผล จากการพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเดิม ทำให้นักเรียน เป็นผู้มีความตระหนักเป็นคนมีนิสัยตรงต่อเวลา ส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยด้านการตรง ต่อเวลา นักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

อนุพงศ์ วุฒิจิตติการ (2552, หน้า 118 – 120) การพัฒนาการดำเนินงาน เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนโคราชพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างควมมี ระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนโคราชพิทยาคมอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ใน 2 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย และด้านการแสดงความเคารพโดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นการ สังเกต (Observation) และขั้นการสะท้อนผล (Reflection) กลยุทธ์ที่ใช้ คือ กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) และการนิเทศภายในกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยค้นคว้า

ครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนด้านการแต่งกายและการแสดงความเคารพ การตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ (Triangulation) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในลักษณะการพรรณนาผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยของนักเรียนด้านการแต่งกายและการแสดงความเคารพ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) ในการจัดกิจกรรมคำมั่นสัญญา และกิจกรรมไฮมูม โดยครูที่ปรึกษาซึ่งผลการดำเนินการได้ผลเป็นที่น่าพอใจแต่ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจึงนำไปสู่การการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) ในการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนและกิจกรรมการประกวดนักเรียนตัวอย่างปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ด้านการแต่งกายและการแสดงความเคารพหลังจากการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในด้านควมมีระเบียบวินัยของนักเรียนด้านการแต่งกายและการแสดงความเคารพไปในทางที่ดีขึ้น

ทรงศักดิ์ สารรัตน์ (2553, หน้า 110 - 115) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ พบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน ยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร ปัญหาเกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะในเรื่องของระเบียบวินัย การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองมีบ้างไม่มากนัก ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่านักเรียนในปกครองมีพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยในระดับควรปรับปรุงและเห็นว่า นักเรียนควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรมในทุกๆ ด้าน 2) ผลการหาแนวทางการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินการวิจัยและเสนอสภาพปัจจุบันปัญหาข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข การศึกษาคุณงานโรงเรียนต้นแบบ กิจกรรมที่ 2 ศึกษาเอกสารและประชุมระดมสมองเพื่อสร้างองค์

ความรู้ กิจกรรมที่ 3 ดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมตามกิจกรรมและโครงการที่กำหนดไว้ตามแผน ซึ่งได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมคัดเลือกนักเรียนดีเด่น การอบรมธรรมะ การเข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมเยี่ยมบ้านและกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่บริการ กิจกรรมที่ 4 นิเทศติดตามผลและเก็บรวบรวมข้อมูล 3) ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า จากการเข้าร่วมโครงการของนักเรียนทำให้พฤติกรรม การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของทางโรงเรียนด้านต่างๆ ดีขึ้นมาก ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ที่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและด้านความประพฤติของนักเรียน แสดงว่าโครงการพัฒนาและส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยดีขึ้น

ณัฐนิชา สมญาแสง (2554, หน้า 109 - 118) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านดอนชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกสกลนคร เขต 2 ผลวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการมีระเบียบวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านดอนชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกสกลนคร เขต 2 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียน ผลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งนำเสนอเป็น 2 ประเด็นคือ 1) สภาพของการมีระเบียบวินัยของนักเรียนผู้เกี่ยวข้องเห็นว่านักเรียนยังไม่มีระเบียบวินัยเท่าที่ควร โดยเฉพาะที่เห็นชัดเจนคือการแต่งกายที่ยังไม่ถูกระเบียบ การนำเสื้อออกนอกกางเกง การไม่สวมรองเท้านักเรียนมาโรงเรียน การสวมใส่เครื่องประดับมาโรงเรียนเช่นต่างหู สร้อยคอ การไม่มาเข้าแถวหน้าเสาธง การไม่เข้าเรียนตรงเวลา การไม่รับผิดชอบในการทำงานการไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดเวรประจำวัน การไม่รับผิดชอบในการส่งงาน 2) ปัญหาเกิดจากการที่ไม่มีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนให้กับนักเรียน การเรียกร้องความสนใจ การเลียนแบบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการมีระเบียบวินัย การไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ขาดการแรงจูงใจในการปฏิบัติตนให้ถูกระเบียบของโรงเรียน 2) ผลการหาแนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านดอนชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสกลนครเขต 2 ได้มีการประชุมร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาอย่างที่ดีมีประสิทธิภาพ และควรให้บุคลากรไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเสริมสร้างระเบียบวินัยด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน เป็นที่ยอมรับแล้วนำแนวทางในการเสริมสร้างมาปรับใช้ ได้มีการกำหนดแนวทางและการวางแผนการดำเนินการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย ได้เสนอโครงการเสริมสร้างระเบียบวินัยโดยมีกิจกรรม ดังนี้

- 1) กิจกรรมสัปดาห์เสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน
- 2) กิจกรรมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมทุกวันศุกร์
- 3) กิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเสริมสร้างระเบียบวินัย
- 4) กิจกรรมคนดีศรีดอนชัย
- 3) ผลการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านดอนชัยวิทยา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จากการดำเนินโครงการเสริมสร้างระเบียบวินัยซึ่งมีกิจกรรมย่อย 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมสัปดาห์เสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวันศุกร์ กิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเสริมสร้างระเบียบวินัย กิจกรรมคนดีศรีดอนชัย พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมด้านการรักษาระเบียบวินัย ด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หลังการเสริมสร้างระเบียบวินัยสูงกว่าก่อนการเสริมสร้างระเบียบวินัย

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Abe (2005, 2471 - A) ได้ศึกษาการใช้วิธีการสอนแบบใหม่มีผลกระทบต่อวินัยนักเรียนที่เป็นชาวแอฟริกันกับอเมริกันหรือไม่ถ้ามี อย่างไร วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่กับเนื้อหาหลักสูตรและการทดลองของวินัยในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนที่เป็นชาวแอฟริกา อเมริกันในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิเคราะห์ผลข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนมีผลกระทบต่อวินัยนักเรียน วิธีการจัดการเรียนการสอนจะนำมาซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนในด้านบวก และการใช้วัสดุในการสอนสามารถช่วยลดพฤติกรรมของนักเรียนในด้านลบได้ การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียนมีความสำคัญมากต่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพวิธีการตัดสินใจที่จะใช้อำนาจของครูสามารถมีผลทั้งลดและเร่งให้เกิดปัญหาด้านระเบียบวินัยได้ นักเรียนมี

แนวโน้มที่จะตอบสนองในด้านบวกต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนที่แปลกใหม่การใช้วัสดุด้านการจัดการเรียนการสอนสามารถช่วยลดพฤติกรรมด้านการผิดวินัยและเพิ่มระดับความเพียรพยายามในการศึกษาหาความรู้ของนักเรียนที่เป็นชาวแอฟริกันมากขึ้นการใช้วัสดุด้านการจัดการเรียนการสอน

Enciso (2001, p. 56) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับวินัยนักเรียนอันเป็นการศึกษาทัศนคติของนักเรียนและครูในโรงเรียน โดยศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนหนึ่ง ซึ่งมีนักเรียนประมาณ 1,700 คน และครู 69 คน โดยพฤติกรรมทางวินัยของนักเรียนที่ศึกษา ได้แก่ การกระทำที่ไม่เหมาะสม และคำพูดที่นักเรียนคนหนึ่งแสดงออกที่ทำให้เกิดผลเสียต่อการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีแนวความคิดที่ผิดเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาวินัยของนักเรียนเนื่องจากครูมองว่าในการป้องกันหรือแก้ไขโดยใช้วิธีอื่น ๆ ไม่ได้ผลแต่วิธีการที่ครูกำหนดขึ้นเพื่อรักษาวินัยในชั้นเรียนจะเป็นวิธีที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการรักษาระเบียบวินัยในโรงเรียน ส่วนนักเรียนเชื่อว่าผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญที่สุดของกระบวนการสร้างวินัย

Zentner (2002, pp. 2312 - A) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างระเบียบวินัยของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระเบียบวินัยของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระเบียบวินัยของนักเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และได้กำหนดระเบียบวินัยที่สัมพันธ์กัน ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

Guepet (2003, pp. 3802 - A) ได้ศึกษาการติดต่อสื่อสารของโรงเรียนกับผู้ปกครองกับวินัยนักเรียนภายในชั้นเรียน ผู้ศึกษาต้องการศึกษาว่าการที่โรงเรียนติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองกับวินัยนักเรียนในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจ และการสัมภาษณ์ผู้ปกครองจำนวน 35 คน สถิติที่ใช้คือ ไควสแควร์ ผลการศึกษาพบว่า ในกรณีที่ผู้ปกครองได้รับการติดต่อให้มีส่วนร่วมในแผนการแก้ปัญหาวินัยนักเรียน การแก้ปัญหาวินัยนักเรียนจะไม่ได้ผล และยังพบอีกว่าการติดต่อของโรงเรียนกับผู้ปกครองกับการเรียนของนักเรียนพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบ

Balderson (2004, p. 746) ได้ศึกษาผลกระทบของการใช้รูปแบบซึ่งส่งเสริมด้านการศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองที่มีพฤติกรรมในด้านการละเลยต่อหน้าที่และพฤติกรรมด้านเข้าสังคมในทางบวกของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยสร้างรูปแบบ

ซึ่งส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อตนเองขึ้นมาเพื่อลดพฤติกรรมในด้านการละเลยหน้าที่และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนขณะที่อยู่ในโรงเรียนรวมทั้งเพื่อเพิ่มพฤติกรรมด้านการเข้าสังคมในทางบวกของเด็กและเยาวชนเหล่านั้น ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบซึ่งส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นกลุ่มที่แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวทั้งหมดไปในทิศทางที่ปรารถนาแต่ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น คือ พบว่ายังมีผลกระทบต่อพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น พฤติกรรมด้านการเข้าสังคมในทางบวก และพฤติกรรมด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนนั่นเอง

Wilson (2007, unpagged) ศึกษาการวางแผนการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาวินัยในโรงเรียนด้านการรักษาปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมจากการศึกษาโรงเรียน ในเขตพื้นที่โดยรอบ ของรัฐจอร์เจีย และการวิเคราะห์ ข้อมูลปัจจุบันข้อมูลวินัยแสดงขั้นตอนการเกิดความรุนแรงไปยังการเริ่มต้น ซึ่งการประเมินค่าเบนซ์มาร์ค จากศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างความมีวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น ได้แก่ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดาความอบอุ่นของครอบครัว ที่อยู่อาศัย อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และรูปแบบการจัดกิจกรรมในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน จึงเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามที่คาดหวัง การศึกษาเอกสารและงานวิจัยครั้งนี้ จึงมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียน และการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้อย่างมาก

สรุปจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า การเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัยเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นความรู้คู่ความดี มีวินัยคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สามารถออกไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องมีการดำเนินงานที่เป็นระบบและละเอียดอ่อน เนื่องจากเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ และเป็นเรื่องที่ต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายในการปลูกฝังความดีงามให้แก่ นักเรียน บุคคลที่มีส่วนในการปลูกฝังและพัฒนาวินัยในตนเองให้กับนักเรียนจะเริ่มจากผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีส่วนสำคัญที่ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยตามที่คาดหวัง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ควรให้ความร่วมมือกันดำเนินการปลูกฝังความมีวินัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยความเอาใจ
ใส่อย่างจริงจังและต่อเนื่องและปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อส่งผลให้บรรลุตาม
เป้าหมายที่กำหนดไว้ นั่นก็คือ นักเรียนมีความประพฤติที่ดีมีระเบียบวินัยในตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี